ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

27 (13343) | 1971 оной февралиин 2, вторник | Сэн 2 мүн

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөндэ хабаадагшад— Зэдын Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой суута һаалишан Дулмажаб Балданова, Баунтын аймагай «Заветы Ильича» колхозой малшан Дагба Базаров, Сотниковско шубуунай фабрикын эрхим шубуушан Любовь Шубина.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ШЭН ЗОРИГТОЙГООР АЖАЛЛАЖА, ШЭНЭ АМЖАЛТА ТУЙЛАЯ

Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй 1971 ОНОЙ СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

КПСС-эй XXIII съездын, партиин Центральна Комитедэй Пленумүүдэй тогтоолнуудые бэелүүлэн ,багша Ленинэй ойн баяртай жэлдэ республикын колхоз, совхозууд хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ амжалта туйлаа гэжэ үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдые согсолжо, 1971 онойнгоо зорилго тодорхойлхоёо республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөндэ хабаадаһан бидэнэр баяр баясхалантайгаар мэдэрнэбди.

Республикын колхоз болон совхозуудай үйлэдбэридэ наукын туйлалтанууд, түрүү шэнэ дүй дуршэл үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнэ, хүдөө ажахын үйлэдбэри шэнэ онол аргаар эмхилэгдэнэ. Газар уһалха, уһалууриин шэнэ системэнүүдые бариха, хуушаниинь заһабарилан шэнэлхэ, газараа үндэһөөрнь һайжаруулха талаар республикын ажахынуудта ехэ ажал хэгдэдэг болоо. Мүн тиихэдэ шэнэ газар ашаглагдажа, тарялангай, сабшалангай, бэлшээриин газар бүри үргэдхэгдэнэ.

Газар таряалангые һалхинай, уһанай эбдэлгэһээ хамгаалхын тула ехэ ажал хэгдэг болоо. Ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизируулха ба электрижүүлхэ талаар олон тоото юумэн хэгдэнэ, газар тарялангда минеральна болон нютагай үтэгжүүлгэ ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэгдэдэг болоо.

Эдэ бүгэдын ашаар республикын колхоз болон совхозууд 1960—1965 онуудайхитай сасуулхада наймадахи табан жэл соо ороһо таряа абалгаа 12 процентээр дээшэлүүлжэ, гүрэндэ таряа тушааха табан жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Ургаса хуряалгын үедэ сагай уларилай ехэл таарамжагүй байгаашье һаань, 1970 ондо колхоз болон совхозууд ороһо таряанай муу бэшэ ургаса хуряажа, гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө 115 процент дүүргэжэ шадаа.

Зарим колхоз, совхозууд 1970 ондо таряанай бүри баян ургаса хуряаһан байна. Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой таряашад гектар бүриһөө дунда зэргээр 20,9 центнер, тэрэ аймагай «Родина» колхоз—19,8, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхоз—17,8, Кабанскын аймагай Байгалай совхоз гектар бүриһөө 16,4 центнер ороһо таряа хуряагаа.

Хартаабха болон овощ тарилгые үргэдхэжэ, ургасыень дээшэлүүлхэ талаар городой шадарай ажахынуудта ехэхэн хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Республикын колхоз, совхозууд 1970 ондо гүрэндөө хартаабха худалдаха түсэбөө 115 процент, овощ 101 процент дүүргэһэн байна. Кабанскын совхозой хартаабхашад 200 гектар талмайн га бүриһөө дунда зэргээр 145 центнер хартаабха хуряажа, бултанһаа һайн ургаса туйлаа. Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой огородшод 40 гектар талмайн га бүриһөө дунда зэргээр 261 центнер овощ хуряагаа.

Республикын колхоз ба совхозууд баян ургаса үгэдэг шэнэ ургамал—куузику таряжа, нийтын адууһа малые шэмэтэ тэжээлээр һайса хангадаг болоно байнхай. Баргажанай совхозой Дарья Васильевна Чирковагай, Загарайн аймагай Онохойн совхозой Владимир Сергеевич Брылевой, Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой Сокто Бальжинович Гомбоевой болон бусадай хүтэлбэрилдэг звенонууд үнгэрһэн жэлдэ гектар бүриһөө 400—700 центнер куузикугай ургаса хуряаһан байна.

Баргажанай совхозой Георгий Михайлович Кожевинэй, Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Фёдор Данилович Матвеевэй, Захааминай аймагай «Красный Октябрь» колхозой Дондон Цыбикович Тугулдуровай болон бусадай хүтэлбэрилдэг механизаторнуудай звенонууд нукурузын баян ургаса хуряажа шадаа.

Республикын колхоз, совхозуудта тусхай лугомелиоративна отряд, бригадануудые эмхидхэжэ, тэдэнэй хүсөөр сабшалан, бэлшээри һайжаруулха, газар уһалха, элдэб янзын үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ талаар ехэ ажал хэгдэдэг болоо. Эдэ бүгэдын ашаар олохон ажахынууд үбһэ ногооной һайн ургаса абана. Бэшүүрэй аймагай «Рассвет» колхоз 958 гектар сабшалангай га бүриһөө дунда зэргээр 25 центнер, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхоз 1040 гектар сабшалангай га бүриһөө 24 центнер, Хяагтын аймагай «Родина» колхоз 1389 гектар сабшалангай га бүриһөө дунда зэргээр 22,3 центнер үбһэ хуряаһан байна. Хяагтын аймагай Хүдэриин совхозой луговод Базар Гармажапович Чагдуров 82 гектар сабшалангай га бүриһөө 46,2 центнер, Хэжэнгын аймагай Худанай совхозой луговод Цырен-Доржи Жамбалович Жамбалов 80 гектар сабшалангай га бүриһөө дунда зэргээр 41,6 центнер үбһэ хуряаһан байха юм.

Нийтын мал ажал саашадань хүгжөөхэ талаар һүүлэй жэлнүүдтэ ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. Шубуунай томо томо фабрикануудые эмхидхэһэнэй ашаар промышленна үндэһэ һуури дээрэ үндэгэ ба шубуунай мяха ехээр абадаг һайн дүршэлтэй болообди. Гахай олоор үсхэбэрилхэ тусхай шэглэлтэй ажахынууд бии болгогдонхой. Мяха ехээр үгэдэг үхэр үсхэбэрилгэ мал ажалай тусхай һалбари болгогдоо. Адууһа мал саашадань түргөөр олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар таатай хэмжээнүүд бэелүүлэгдэнэ. Эдэ бүгэдын ашаар 1960—1965 онуудайхитай сасуулхада, үнгэрһэн табан жэл соо гүрэндэ мяха худалдалга 23 процент, һү—32, ноһо—18, үндэгэ—92 процент дээшэлүүлэгдэжэ, мал ажалай продукци гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна. Гүрэндэ һү худалдаха 1970 оной түсэб 114 процент, ноһо—109, үндэгэ—162 процент дүүргэгдээ. Адууһа малай тоо толгой олошоржо, ашаг шэмэнь нилээд дээшэлээ.

Республикын колхоз ба совхозуудта хони үсхэбэрилгэдэ анхарал ехээр хандуулагдадаг болоно, 1969 онойхитой сасуулхада үнгэрһэн жэл соо хонидой тоо толгой 41 мянгаар олошороо, хонин бүриһөө 200 грамм ноһон ехээр хайшалагдаа.

Зэдын аймагай «Коммунизм», Сэлэнгын аймага Карл Марксын нэрэмжэтэ, Бэшүүрэй аймагай «Победа», Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра», Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд, Борьёогой, Хэжэнгын Загаһатын совхозууд хони үсхэбэрилхэ талаар һайн үрэ дүнгүүдтэй.

Эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг, һайн үрэ дүн туйладаг хонишодой бригаданууд олошорно. Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой Гомбосурун Цыремпилова, Николай Гомбоев, Сурун Цырэтарова, Хоринин аймагай Анаагай совхозой Ойдоп Тагаров, мүн энэ аймагай Үдын совхозой Намжилма Тогмитова, Хэжэнгын совхозой Шоен Намжилов, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Бутыд Ьанзаракцаева гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг хонишодой бригаданууд жэл бүри 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьга абажа, ехэ ноһо хайшалдаг байха юм. Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын ахалагша хонишон Егнин Бадмаевай, Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон Гомбосурун Цыремпиловагай бригаданууд 1970 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 140 хурьга абажа, хонин бүриһөө 4—6 килограмм ноһо хайшалһан байна.

Һү һааха, тэрэниие гүрэндэ худалдаха хэмжээе дээшэлүүлхын түлөө тэмсэлдэ үнгэрһэн жэл соо олохон ажахынууд һайн үрэ дүн туйлаа. Жэшээлхэдэ, «Байкал» племхозой коллектив үнеэн бүриһөө 4681 килограмм һү һааһан байна. Энэ ажахын һаалишан Любовь Николаевна Седых үнгэрһэн жэл соо үнеэн бүриһөөнь 6116 килограмм, Сэлэнгын совхозой һаалишан Надежда Лазаревна Тадвашкина 5400 килограмм һү һаажа шадаа. Кабанскын аймагай совхозууд 1970 ондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2178 килограмм һааһан, Улаан-Үдын аймагай колхоз, совхозууд жэл соо үнеэн бүриһөө һү абалгые 259 килограммаар дээшэлүүлжэ, 1970 ондо үнеэнһээ дунда зэргээр 2073 килограмм һү абаһан байна.

Зэдын аймагай Ториин совхозой, Яруунын аймагай Яруунын совхозой, Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой малшад, Захааминай аймагай Далахайн совхозой мал адуулагша Д. Д. Жалсараева, Түнхэнэй аймагай Туранай совхозой мал адуулагша Д. А. Батлаев болон бусад үхэрнүүдые бэлшээн, шахан таргалуулха талаар һайн амжалта туйлаһан байна.

Ажал хүдэлмэридөө һайн үрэ дүн туйладаг гахайшад республика дотомнай олошоржо байна. Кабанскын аймагай Шергинскэ совхозой гахайшан Матрена Кузьминична Оскорбина үнгэрһэн жэлдэ 1600 поршоонхо абаһан, мүн энэ совхозой гахайшад Валентина Корытова, Прасковья Болдакова, Любовь Корытова гэгшэд гахай бүриин шэгнүүрые сүүдхэ соо дунда зэргээр 438 граммаар нэмээһэн байна. Мүн тиихэдэ Кабанскын аймагай Оймородой совхозой гахайшад Мария Иннокентьевна Плюснина, Клавдия Ивановна Брылева, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхозой гахайшан Анфиса Алексеевна Янькова, Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой гахайшан Фекла Федоровна Сидорова болон бусад мүн лэ һайн амжалта туйлажа шадаа.

Кабанскын совхозой шубуушан Александра Прохоровна Суворова ажал хүдэлмэридөө оролдосотой һайнаар хандажа, 1970 ондо нугаһан бүриие 2,4 килограмм шэгнүүртэй болгоһон, мүн энэ совхозой шубуушан Татьяна Алексеевна Суворова нугаһан бүриһөө 132 үндэгэ абаһан байха юм. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой шубуушан Федосья Даниловна Гуслякова галуун бүриһөө 47 үндэгэ абаһан, Сотниковско шубуунай фабрикын хүдэлмэришэд Лидия Степановна Кручинина, Любовь Иннокентьевна Шубина гэгшэд тахяа бүриһөө 240 үндэгэ абаһан байна.

Ажал хүдэлмэриингөө дурсагдаһан һайн дүнгүүдые тэмдэглээд, хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар туйлагдаһан амжалтамнай мүноөдэрэй зорилтодо гүйсэд харюусанагүй гэжэ бидэнэр мэдэрнэбди. Газар таряалангай, мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгые улам саашань дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд республикын колхоз болон совхозуудта үшөөл бии байһаар.

Шэнэ жэлдэ ажал хүдэлмэридөө шэнэ амжалта туйлажа, колхоз болон совхозуудай үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые саашадань түргэнөөр хүгжөөхэ зорилго Буряадай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, бүхы совет хүнүүдтэл урдаа табинхай.

КПСС-эй XXIV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой хонишодой, Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишадай, Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой малшадай, Бэшүүрэй аймагай механизаторнуудай һайн үүсхэл республикын колхоз, совхозуудта баяр баясхалантайгаар угтагдаһан байна. Хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абажа, гүрэндэ ехээр худалдаха талаар ажахы бүхэндэ тодорхой социалис уялганууд баталагдан абтаа.

Республиканска зүблөөндэ хабаадагшад, бидэнэр, республикын бүхы колхоз болон совхозуудай, бүхы аймагуудай социалис уялгануудые согсолхотоёо хамта Буряад ороной хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй нийтэ социалис уялгануудые тодорхойлон найруулха эрхэтэйдэ өөһэдыгөө тооложо, республикын хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэһөө иимэ уялгануудые абанабди гэбэл:

1. Байгша ондо 600 мянган тоннооһоо бага бэшэ ороһо таряа, адагынь 70 мянган тонно хартаабха, 24 мянган тонно овощ хуряаха.

Жэл соо гүрэндэ 80 мянган тоннооһоо бага бэшэ таряа, 27 мянган тонно хартаабха, 17 мянган тонно овощ худалдаха.

Газар таряалангай эды шэнээн продукци үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдахын тула таряалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 11,1 центнер ороһо таряа, 90 центнер хартаабха, 160 центнер овощ , 170 центнер кукурузын намаа набша, 300 центнер куузикугай үндэһэ, 15—20 центнер зелёнко, сабшалангай гектарһаа 11 центнер үбһэ хуряахын түлөө тэмсэхэбди.

Хабарай тарилгын хүдэлмэриие саг болзортонь, һайн шанартайгаар үнгэргэһэнһөө хүдөө ажахын ургамалнуудай баян ургаса сүм дулдыдаха гэжэ тоолоод, бүхы тракторнуудай, бүлүүр станцинуудай, уһалууриин түхеэрэлгэнүүд болон хүдөө ажахын бусад машинануудай заһабарилгые КПСС-эй XXIV съездын нээгдэхэ үдэр болотор дүүргэхэбди. Мүн тиихэдэ үрэһэ хүрэнгын таряа һайнаар сэбэрлэжэ, 60 процентһээ бага бэшыень тарилгын шанарай 1-дэхи, 2-дохи класста хүргэхэбди.

Газарай хүрьһые һалхи ба уһанай гэмтэлгэһээ хамгаалха ехэ хүдэлмэри хэжэ, таряалан хамгаалха модо тариха, севооборот нэбтэрүүлхэ талаар ехэ ажал хэгдэхэ байна.

Хүдөө ажахын ургамалнуудай, мүн ногооной ургаса дээшэлүүлхын тула ажахы бүхэндэ минеральна үтэгжүүлгэ, наг шэбхэ саг болзортонь һайнаар хэрэглэдэг болохобди. Минеральна үтэгжүүлгэ һайнаар хадагалдаг болоно, тэрэнһээ абтадаг ашаг үрэ дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэбди. Тиимэһээ уһалагдадаг газарта, мүн овощ, хартаабха, корнеплод тариха газарта нэн түрүүлэн үтэгжүүлгэ хэрэглэгдэхэ болоно. 1300 мянган тоннооһоо бага бэшэ наг шэбхэ гаргажа, сабшалан, тарялангаа үтэгжүүлхэбди. Тусхай бригада, звенонуудые саг болзортонь эмхидхэжэ, бүхы газараа 2—3 дахин уһалха хүдэлмэри эмхидхэхэбди.

Газар хахалдаг тракторнуудые хоёр халаанда хэрэглэхын тула ажахы бүхэндэ механизаторнуудай һуралсал эмхидхэхэбди. Тарилгын хүдэлмэриин сезон соо сүүдхэ бүри гусеничнэ тракторнуудаар (ДТ-54, ДТ-75) дунда жэшээгээр 10 гектар, мөөртэй трактораар (МТЗ)— 5 гектар условно хахалалга хэхэ, харин хабарай тарилгын ба ургаса хуряалгын үедэ сүүдхэ соохи дунда зэргын бүтээсые нэгэ хахад дахин нэмээхэбди.

Хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэриие агротехническэ һайн сагта, эрхим шанартайгаар үнгэргэхын түлөө тэмсэхэбди.

2. Байгша ондо гүрэндөө 59 мянган тоннооһоо бага бэшэ мяха, тэрэ тоодо 9,5 мянган тоннооһоо бага бэшэ гахайн мяха, 120 мянган тонно һү, 6450 тонно ноһо, 60 миллион үндэгэ худалдахабди.

Мал ажалай эды шэнээн продукци үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдахын тула жэл соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1800 килограммһаа бага бэшэ һү, хонин бүриһөө 3,1 килограмм ноһо, тахяа бүриһөө 190 үндэгэ абахын түлөө тэмсэхэбди.

Адууһа малай харууһалга, эдеэлүүлгые һайжаруулжа, малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэбди. Зунай үедэ үхэр малай бэлшээри зүбөөр эмхидхэжэ, намар-үбэлэй үедэ тэдэнээ һайнаар шахажа, гүрэндэ худалдагдадаг үхэрэй тус бүриин шэгнүүрые 310 килограммда, гахай бүриин шэгнүүрые 100 килограммда, хонинной шэгнүүрые 40 килограммда хүргэхэбди.

Эхэ мал һубайруулхагүйн түлөө ехэ ажал хэжэ, эхэ мал бүриһөө тугал, хурьга абахын түлөө, мүн гол эхэ гахай бүриһөө 16, нэгэ түрүүлэгдэдэг гахай бүриһөө 7 поршоонхо абахын түлөө тэмсэхэбди.

1971 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 90-һээ доошо бэшэ хурьга абажа, хонин бүриһөө 3,1 килограмм ноһо хайшалжа, жэл соо хамта дээрээ 5250 тонно ноһо, 18 мянган тонно хониной мяха абахын түлөө тэмсэхэ гэжэ республикын хонишодой зүблөөндэ хабаадагшадай абаһан социалис уялгануудые бидэнэр сүм дэмжэнэбди.

3. 1970 онтой сасуулхада, адууһа малай тэжээл үйлэдбэрилгые байгша ондо 30 процентһээ бага бэшээр дээшэлүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэбди. Нуга сабшалангһаа 350 мянган тоннооһоо бага бэшэ үбһэ, тиихэдэ 170 мянган тоннооһоо бага бэшэ зелёнко хуряажа, 700 мянган тонно силос, 50 мянган тонно корнеплод бэлэдхэжэ, адууһа малай толгой бүридэ 10—12 центнер бүдүүн тэжээл, 1—1,2 тонно шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэбди.

Тэжээл ехээр бэлэдхэдэг болохын тула уһалууриин системэнүүдые саг болзортонь заһабарилха, уһалагдадаг сабшалангаа бүхыдэнь һайнаар уһалхын түлөө ехэ хүдэлмэри хэхэбди. Нуга сабшалан үндэһөөрнь һайжаруулха, уһалагдадаг бэлшээри эмхидхэхэ түсэбөө заатагүй дүүргэхэбди.

Ажахы бүхэндэ ойрын сагта оньһожоруулагдамал лугомелиоративна отряд ба бригадануудые эмхидхэжэ, тэдэниие хүнүүдээр, хэрэгтэй техникээр гүйсэд хангахабди. Тиигэжэ ажахы бүхэндэ 350 — 500 гектар сабшалан һайжаруулха, мүн газарай ургаса дээшэлүүлхэ талаар бүхы хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулхабди.

Һаалиин фермэнүүдэй малда гүйсэд хүрэхэ куузику ургуулхын түлөө тэмсэхэбди. Тэрэнэй түлөө куузикугай рассада ургуулха парнигуудые хэрэгтэй соонь бэлдэхэ, тэрэниие саг болзортонь тарижа, ургасынь хойноһоо һайнаар харууһалха, адууһа малаа һайн шанартай шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хангахын тула ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ болоно.

4. Нютаг нютагайнгаа арга боломжонуудые хараадаа абажа, республикын зарим аймагууд хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, тэдэниие гүрэндэ худалдаха талаар дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаа. Жэшээлхэдэ, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй, Кабанскын, Хяагтын, Түнхэнэй аймагуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд таряалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 12 центнер, тэрэ тоодо уһалагдадаг газарһаа 25 центнерһээ бага бэшэ ороһо таряа, уһалагдадаг сабшалангай гектар бүриһөө 20 центнер үбһэ абахын түлөө тэмсэхэнь.

Эдэ аймагуудай ажахынууд 100 мянган поршоонхо томо болгожо, гүрэндөө 6,6 мянган тонно гахайн мяха тушааха, 800 мянган нугаһа, 450 мянган галуу томо болгожо, гүрэндөө 3300 тонно шубуунай мяха тушааха юм.

Яруунын, Хориин, Хэжэнгын, Зэдын, Захааминай, Сэлэнгын, Баргажанай, Хурамхаанай аймагуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд хонидые, мяха ба һү ехээр үгэдэг үхэр олоор үсхэбэрилхын тула ехэ ажал ябуулха байна. Хонин бүриһөө дунда зэргээр 3—3,5 килограмм ноһо хайшалха, жэлэй эхиндэ бии байһан үнеэн бүриһөө 3 центнерһээ бага бэшэ, хонин бүриһөө 15 килограммһаа бага бэшэ мяха абаха, үхэрнүүдые гүрэндэ дунда зэргээр 310—320 килограмм, хонин бүриие 38—40 килограмм шэгнүүртэйгээр тушааха; уһалагдадаггүй сабшалангай гектар бүриһөө 10—12 центнер, уһалагдадаг газарай гектарһаа 25—30 центнер үбһэ хуряаха; олон жэлэй ногооной ба корнеплодой тарилгые 2 дахин ехэдхэхэ; 100 эхэ мал бүриһөө 85—90 тугал, хурьга абахын түлөө дээрэ дурсагдаһан аймагуудай ажахынууд тэмсэхэ юм.

Улаан-Үдын, Загарайн, Прибайкалиин, Сэлэнгын, Кабанскын аймагуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд һү үшөө ехээр абадаг болохын түлөө тэмсэжэ, үнеэн бүриһөө 2200—2500 килограмм һү һааха зорилготой. «Байкал» племхозой коллектив жэл соо үнеэнһээ дунда зэргээр 5000 килограммһаа бага бэшэ, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын, Кабанскын совхозой коллективууд үнеэнһээ 3000 килограммһаа бага бэшэ һү абахын түлөө тэмсэхэнь.

Дурсагдаһан аймагуудай ажахынууд хартаабха болон овощ тарилгые үргэдхэжэ, тэдэниие 1,5 дахин ехээр абадаг болохын түлөө тэмсэхэ зорилготой. 1971 ондо Сотниковско теплицын комбинат ашаглалгада оруулагдаха. Эдэ бүгэдын ашаар Улаан-Үдэ хотын ажалшад һү, овощ ба хартаабхаар таһалгаряагүй хангагдажа байха болоно.

«Птицепром» трестын ажахынууд 50 миллион үндэгэ абаха, гүрэндэ 2300 тонно шубуунай мяха худалдаха, тахяа бүриһөө 220-һоо доошо бэшэ үндэгэ абахын түлөө тэмсэхэ зорилготой.

«Скотпром» трестын ажахынууд адууһа малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэриие бүри тэсэмгэйгээр ябуулжа, мяхалиг үүлтэрэй, үнеэдэй тоо толгойе 4000-да хүргэхэ, гүрэндэ тушаагдадаг үхэрэй тус бүриин шэгнүүрые 3,5 центнер болгожо, хамта дээрээ 3000 тоннооһоо бага бэшэ үхэрэй мяха худалдахын түлөө тэмсэхээр шиидэбэ.

Мяханай малай трестын совхозууд мяхалиг үүлтэрэй үнеэдэй тоо толгой 30 мянгада хүргэжэ, байгша ондо үхэр бүриие 350—400 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаажа, хамта дээрээ 8000 тоннооһоо бага бэшэ үхэрэй мяха абахын түлөө тэмсэхэнь.

5. Эрдэм наукын туйлалта болон түрүүшүүлэй дүй дүршэл үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, мал ажалдахи хүндэ хүшэр хүдэлмэриие оньһожоруулха, кадрнуудые һургаха хүдэлмэреэ эрид һайжаруулхабди.

Ажахынуудта экономическа хүдэлмэри бүри һайжаруулагдаха. Мал ажалай продуктнуудые дээшэлүүлгэтэй, газар таряалангай ургаса ехэ болгоһонтой сэхэ холбсотойгоор ажалшадые материальна талаар урмашуулха, мүн ажалай түлөөһэ эмхидхэхэ хүдэлмэри ажахы бүхэндэ нэбтэрүүлэгдэхэ байна. Гол фонднуудые һайнаар хэрэглэхын түлөө, материал болон мүнгэ зөөри гамтайгаар гаргашалхын түлөө, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлжэ, хүдөө ажахын продуктнуудай өөрынь үнэ сэн хямдаруулхын түлөө, колхоз болон совхозуудай үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые олзо ехэтэй болгохын тула үсэд шангаар тэмсэхэбди.

Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй туршада таряан ажалай ба мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгые, мүн гүрэндэ худалдаха түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлхыень республикын колхозннигууд болон совхозуудай хүдэлмэришэдые, мэргэжэлтэдые, «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэдые, Мелиорациин ба уһанай ажахын министерствын уһалууриин системэнүүдэй управленинүүдэй, «Птицепром», «Скотпром», мяханай совхозуудай трестнүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдые республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөндэ хабаадагшад уряална.

1971 оной январиин 27-до болоһон республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэ энэ социалис уялганууд баталагдан абтаба.

Апрелиин 17-до коммунис субботник

МОСКВАГАЙХИДАЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой коллектив Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ Московско автозаводой хүдэлмэришэд, инженернүүд, алба хаагшадай апрелиин 17-до коммунис субботник үнгэргэхэ гэһэн үүсхэлые халуунаар дэмжэн, тэрэ үдэр баһа коммунис субботнигто бултадаа гараха тухай шиидхэбэри һаяхан болоһон митинг дээрээ баталан абаба.

Тиин тус субботнигто хабаадалсаха зуураа, тэрэ үдэр 18 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаха, тэрэ тоодо, хиналтын ба гуримшуулгын 13 мянган түхэригэй приборнуудые, арад зоной хэрэглэмжын 3 мянган түхэригэй эд бараа, машина бүтээлгэдэ хэрэглэгдэдэг нэгэ мянган түхэригэй технологическа зэр зэмсэг бүтээхэ, 5 тонно шэрэм, 300 килограмм алюминиевэ шудхалаа хэхэ, малай байра дулаасуулха 15 приборнуудые бүтээхэ гэлсэбэ. Тэрэнһээ гадна заводойнгоо газаагуурхи талмай болбосон түхэлтэй болгохын, модо, сэсэг һуулгахын, хүдэлмэришэдтэ баригдажа байһан гэрэй талмай дээрэ эмхи гуримтай болгохын түлөө хүдэлмэриин нэгэ үдэр воскресник үнгэргэхэ тухайгаа сугларагшад мэдүүлһэн байна.

КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ апрелиин 17-до үнгэрхэ коммунис субботнигто тон эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, тэрэ үдэр олоһон салингаа — 2,5 мянган түхэриг шэнэ табан жэлэй жасада оруулха гэжэ «Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд, алба хаагшад шиидэбэ.

И. ТИМОФЕЕВ,
«Теплоприбор» заводой парткомой секретарь.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР П. Ф. ЕЛГИНИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын промышленностьда удаан саг соо аша туһа ехэтэйгээр хүдэлһэнэйнь, мүн түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Улаан-Үдын Ленинэй ордено локомотив-вагон заһабарилгын заводой главна инженерэй орлогшо нүхэр Елгин Павел Филипповичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1971 оной январиин 29.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР К. Ф. ФЕДОРОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Партийна ба советскэ органуудта удаан саг соо аша туһа ехэтэйгээр хүдэлһэнэйнь, мүн түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Загарайн аймагай ажалшадай депутадуудай Дабаатын сомоной гүйсэдкомой секретарь Федоров Куриган Федоровичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретать К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1971 оной январиин 29.

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

СЕКРЕТАРЬНУУДАЙ СЕМИНАР

КПСС-эй Сэлэнгын райком аймагай колхоз болон совхозуудай, промышленна предприяти болон эмхи зургаануудай партийна организацинуудай секретарьнарай семинар hаяхан үнгэргэбэ.

Семинар дээрэ «Ниитэ-политическэ хүдэлмэриие партийна эхин организацинуудай зүгhөө хүтэлбэрилхэ тухай» КПСС-эй райкомой секретарь С. Д. Ринчинов элидхэл хэбэ.

КПСС-эй райкомой промышленна таhагые даагша А. А. Антохонов «Предприяти болон эмхи зургаануудай захиргаанай ажал ябуулгын хойноhоо партийна хиналта хангаха тухай» асуудалаар элидхэбэ.

Арадай хиналтын нютагуудтахи органуудые партийна талаар хүтэлбэрилхэ асуудалнуудта районой арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ С. Б. Цыбеновэй элидхэл зорюулагдаhан байна.

Семинар дээрэ Галуута-Нуурай шахтоуправлениин парткомой секретарь П. И. Медведев, Ново-Селенгинскэ дунда hургуулиин партийна организациин секретарь Д. Ф. Жамбалова, № 697 ПМК-гай партбюрогой секретарь Н. А. Шипмарев гэгшэд партийно-эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри ямараар ябуулдаг тухайгаа хөөрэжэ үгэбэ.

Семинарай түгэсхэлдэ партиин райкомой нэгэдэхи секретарь В. С. Раднаев үгэ хэлээ.

Б. ДАМДИНОВ.

—●—

ХЯАГТЫН ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИНУУДТА

АЛТАЙН совхозой партийна организацида хамтын суглаан боложо, «Коммунист ба партийна билет» гэhэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Партийна билетэй коммунист бүхэн Ленинскэ партиин гэшүүн байhанаа ходо h а н а ж а, хаанашье, ямаршье ажалда, мүн ажаhуудалдаашье коммунистын нэрэ хүндые үндэрөөр үргэжэ ябаха ёhотой гэжэ элидхэлшэ, совхозой партбюрогой секретарь О. Х. Цыбиков тэмдэглэхэ зуураа, партийна организациингаа ажабайдалhаа олон жэшээнүүдые дурдаба.

КПСС-эй гэшүүд — хонишон Ц. Цыренжапов, механизатор Г. Очиров болон бусад олон нүхэд ажалдаа эрхим амжалта туйладаг, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Тэдэнэрые бусад нүхэдынь хүндэлдэг, тэдэнэрhээ жэшээ абажа хүдэлхые, зүбшэл hургаал абахые оролдодог.

Энэ суглаан дээрэ ажалай болон партийна журам эбдэдэг зарим коммунистнууд, жэшээлхэдэ, Н. Дараев, Г. Занданов гэгшэд шангаар шүүмжэлэгдэә. Тэрэшэлэн даалгагдаhан тушаалдаа харюусалга багатайгаар хандадаг, элирүүлэгдэhэн дутагдалнуудые усадхаха тушаа хүдэлмэришэдтэ шанга эрилтэ табидаггүй гэжэ Дээдэ-Дунгуйн hү hаалиин фермые даагша коммунист В. Онбороев шүүмжэлэгдэбэ.

Партийна билет — Ленинскэ партиин гэшүүн байhанай гэршэ мүн. Коммунист бүхэн багша Ленинэй байгуулhан партиин гэшүүнэй нэрэ зэргэ үндэр дээрэ үргэжэ ябаха ёhотой гэжэ суглаанай абаhан тогтоол соо хэлэгдэнэ.

* * *

«КОММУНИСТ БА ПАРТИЙНА ДААБАРИ» гэhэн асуудал «Дружба» колхозой коммунистнуудай партийна суглаан дээрэ зүбшэгдэбэ. Энэ асуудалаар колхозой парткомой секретариин орлогшо Е. Варнацкий элидхэhэн байна.

Партиин гэшүүд Б. Эрдынеев, К. Жарников, Б. Хойлоков болон бусад элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсажа, шүүмжэлэл хээд, hанамжа дурадхалнуудаа оруулба.

Жэшээлхэдэ, нүхэр Б. Эрдынеев арадай хиналтын бүлэг, постнуудай хүдэлмэриие колхозой партком hулаар хүтэлбэрилнэ, правлениин зүгhөө тэдэнэртэ бодото туhаламжа, дэмжэлгэ үзүүлэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, энэ асуудал парткомой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэхые дурадхаба.

Колхозниигуудай дунда агитационно ниитын хүдэлмэри hайжаруулха, агитатор болон политинформаторнуудта энээн тушаа шанга эрилтэ хододоо табижа байха хэрэгтэй гэжэ нүхэр. К. Жарников хэлэбэ.

* * *

«ХЭРБЭЭ КОММУНИСТ hАА»—иимэ асуудал ээрэлгэтрикотажна фабрикын, Сүхын арhанай заводой, автомобильна харгын линейнэ участогай партийна организацинуудай суглаануудта табигдаба. Энэ асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ коммунистнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, партийна эмхидхэлэй болон ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайжаруулха хэмжээ ябуулгануудые хараалhан тоггоолнуудые батаалан абаба.

Б. ЦЫРЕНОВ.

ЗАЛУУ КОММУНИСТЫН ҮҮРГЭ

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Парткомой секретарь Байкал Бадмаевич Будаев дэмы тухашараагүй гээшэ ха. Тэрэнэй бэшэлгэнь ехэ, документнүүдые бэлдэжэ, партиин райкомой бюродо табихань. Стол дээрэнь хүнэй үнэн сэдьхэлhээ бэшэhэн олохон гуйлтанууд харагдана:

«Намайе партида абахыетнай хүсэнэб. КПСС-эй Устав болон Программатай танил с а н х а й б. Партида ороод, ажал хүдэлмэридөө жэшээтээр байхаб. Партийна даалгабаридаа анхаралтайгаар хандажа, коммунистын үндэр нэрэ зэргые арюунаар сахижа ябахые оролдохоб»...

Партиин зэргэдэ жагсаха гэжэ өөрынгөө бодолые мэдүүлhэн иимэрхүү удхатай гуйлтанууд партийна эхин организацинуудта олон удаа харагдаа. hүүлэй хэдэхэн hарада ажалай долоон түрүүшүүл КПСС-эй гэшүүндэ кандидадууд болож ороhон. Тэдэнэй хэрэгынь шэнээр эмхидхэгдэhэн партиин Хурамхаанай райкомой түрүүшын бюронуудай нэгэндэ hаяар баталагдахань шуу.

Кандидадуудаар абтаад, партиин гэшүүндэ орохо хүнүүд алишье талааараа жэшээтэ ябахые хүсэдэг, нэн түрүүн партиин Уставтай танилсажа, коммунистын нангин үүргые бэелүүлжэ шадаха байhандаа этигэдэг гээшэ. Бидэнэр Доодо-Хурамхаанай гүүртэдэ ерэхэдээ, партиин гэшүүндэ кандидадаар ороод байhан Антонина Табитуевна Цыдыповатай уулзаhан байгаабди.

...1958 он. Доодо-Хурамхаанай hаалиин гүүртэдэ ажаллаха хүнүүд дуталдажа байба. Энэ үедэ долоон басагад hаалишад болохые дурадхаа hэн. Долоон класс дүүргээд, мал ажалда хүдэлхэеэ ерэhэн Тоня басаганай правлениингээ конторододо (тиихэдэ колхоз байгаа) ороходо:

— Фермэдэмнай залуу hаалишад хэрэгтэй болоод байна. hайн дураараа ажахыдаа туhалха гэжэ шиидэhэндэтнай баярланабди. Багаhаа ажал хэжэ hурабал, хаанашье гасалдахагүйт. Туhалха, зааха хүнүүдшье тэндэтнай байха,— гээд колхозой түрүүлэгшэ Ошир Григорьевич Шанюшкин хэлэhэн байгаа.

Түрүүлэгшын иигэжэ хэлэhэниинь Тонидо мүнөөшье hанагдажа ябадаг. Бага наhандаа харюусалгатай ажал даажа абаад байхадань, юуншье бодогдодог hэн. Үнеэдынь племенной үүлтэрэй байгаа. Тусгаар харууhанда байлгагдаха. Түрүүшын үедэ хэжэ байhан ажалайнгаа хэды бэрхэшээлтэй шэнги hанагдаашье hаань, өөрынгөө зоригоор, нүхэдэйнгөө туhаламжаар hаалишанай хүндэтэ мэргэжэлдэ дадажа. бүхы hургаалыень hайнаар бэелүүлдэг болоо бшуу.

Хоёр-гурбан жэлэй үнгэрhэн хойно Антонина Цыдыпова түрүү hаалишадай тоодо ородог болоо hэн.

— Племенной үнеэдые барижа байхадаа, хэды шэнээн hү hаадаг байгаабта,— гээд нүхэр Цыдыповаhаа hурахада:

— Нэгэ жэлдэ үнеэн бүриhөө 2200 килограмм hү hаагаа hэмби. Юрэдөөл хоёр мянгаяа алдаагүйб,— гээд Тоня харюусана.

Тэрэ hаалишан болоhон удаагаа комсомолдо ороhон. Тиигээд 1962 ондо ВЛКСМ-эй обкомой гэшүүнээр hунгагдаhан байха юм. Социалис мүрысөөндэ эрхим амжалта туйлаhанайнгаа түлөө 1966 ондо оронойнгоо ниислэл — Москвада ошожо, ВДНХ-да хабаадаа. Сомоной Соведэй депутадаар дэбжүүлэгдээ. Эдэ тобшохон баримтанууд залуу hаалишанай намтарайнь нэгэ ехэ хубиие тайлбарилжа үгэнэ. Нёдондо Антонида Цыдыпова даадаг хорин үнеэнhээ 20 тугал абаа, hү hаалгааршье совхоз соогоо шалгараа. Мүнөө коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэнхэй. Ажалдаа коммунис ёhоор хандажа, hайн жэшээ харуулжа байдаг иимэ залуушуулай партида абтаад байhаниинь хэндэшье гайхалгүй.

Совхозойнь нэгэдэхи отделениин партийна суглаан дээрэ Антонина Цыдыповагай хани нүхэр Санжа Бубушкеевич Гармаевай гуйлта баhал харагдажа, бүхы коммунистнуудынь нэгэн hаналтайгаар тэрэниие партида абаха гэжэ шиидхэбэри гаргаhан байна. Санжа Гармаев урдань механизатор байгаад, юhэдэхи жэлээ фермынгээ үнеэдые адуулжа байна.

— Мүнөө фермэнүүдэй оньhожоруулагдажа байхада, механизатор мэргэжэлтэй хүн мал ажал дээрэ хүдэлхэдөө ехэл hайн гээшэ,— гэжэ отделениин партбюрогой секретарь Цыдып Сыхенович Бадмаев хөөрэнэ.

Наймадахи жэлээ хүдэлжэ байhан Роза Надмитова нёдондо шэнэ гунжадые даажа абаад, үнеэн бүриhөө 1300 килограмм hү hааhан байна. Ажалдаа дүй дүршэлтэй hаалишан гэжэ тэрэ нүхэдэйнгөө дунда суурхадаг, коммунис ажалай ударник юм. 1965 ондо ВДНХ-да хабаадаа. Аймагай Соведэй депутадааршье hунгагдаhан, КПСС-эй обкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаhан байгаа. Гүүртын техник-үрэжүүлэгшэ Татьяна Хубудеевна Гончикова Хурамхаанай дунда hургуули дүүргээд, комсомолой путёвкоор энэ фермэдэ hаалишан болоhон. Хэдэн жэлдэ ажаллаад, тусгаар курсада hуража, үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлдэг болоhон. Энэ тушаалынь харюусалгатай, жэл бүхэндэ hайн үрэ дүн туйлажа байгша.

— Партида ороод, үшөөл hайнаар хүдэлхэ hанаатайб. Коммунистын үүргэ, нэрэ хүндэнь ехэ ха юм. Жэшээтэ ажалшан байха ёhотойб,— гэжэ нүхэр Гончикова хөөрэнэ.

Татьяна Дулмажаб эгэшэтэеэ сугтаа энэ гүүртэдэ хүдэлдэг. Тэрэнь тугалнуудые харууhалжа байна. Дулмажаб Гончикова hайнаар ажаллаhанайнгаа түлөө ойн баярай медаляар шагнагдаhан байха юм.

Хурамхаанай совхозой тус фермэдэ үнгэрэгшэ ноябрьhаа хойшо хамта табан залуушуул партида абтаа. Эндэ партийна бүлэг эмхидхэгдэхээр хараалагдана. Тиигэбэл ажал хүдэлмэринь бүришье hайнаар эмхидхэгдэхэ, социалис мүрысөөндэ коммунистнууд лэ түрүү ябажа, коллективээ хүтэлхэ болоно. Мүнөө Доодо-Хурамхаанай hаалишад жэлэй туршада 3356 центнер hү haaxa зорилго табинхай.

Ажалай түрүүшүүлэй дундаhаа партида орохо хүнүүд тус совхоздо урдынхиhаа нилээд олошороо. Хэрбээ нёдондо тоосоото үе соо оройдоол гурбан хүн партида абтаhан байбал, харин үнгэрэгшэ намарhаа хойшо аяар долоон хүн ороhон. Тэдэнэр бултадаа түрэл партиингаа XXIV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ ажалай амжалта туйлаха, коммунистын алдар нэрээр бэеэ шэмэглэжэ, съездые угтаха гэhэн хүсэл эрмэлзэлгэтэйнүүд.

Түрүүшүүл партиин зэргэдэ жагсахадаа, партийна организациингаа хүсые бэхижүүлнэ. Долоон хүн партида абтахадаа, ехэхэн ургалта болоо бшуу. Совхозой партийна комитет партида орохо хүнүүдые шэлэн олохо, тэдэниие бэлдэхын тулада ехэ хүдэлмэри ябуулдаг болонхой. Олон жэлэй туршада ажалдаа шалгарhан, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг хүнүүд партида зууршалагдадаг.

Теэдшье партида орогшодые хүмүүжүүлхэ, ёhотой партийна эдэбхитэн болгохо гээшэ гансахан энээгээр хизаарлагдана бэшэ, харин совхозой партийна комитедэй дэргэдэ эмхидхэгдэhэн залуу коммунистнуудай hургуулида хабаададаг. Тэрэниие парткомой гэшүүн нүхэр Бадмаев хүтэлбэрилнэ. Мүнөө залуу коммунистнуудай дунда хэдэн хэшээл үнгэргэгдэжэ, партиин Устав, Программа заагдажа байна. Тиигэжэ тэдэнэр нэн түрүүн коммунистын бэелүүлхэ уялгатай, коммунизм байгуулха талаар парти, правительствынгаа асари ехэ түсэбүүдтэй танилсана.

Гадна КПСС-эй гэшүүндэ кандидадуудта партийна даалгабаринууд хододоо үгтэжэ, тэрэнэйнь дүүргэлтэ шалгагдажа байдаг. Иимэ харюусалгада хабаадахадаа, залуу коммунистнууд партийна журам наринаар сахидаг, партийна эхин организациингаа ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаададаг болоно бшуу.

Коммунистын уялга угаа ехэ. Тэрэ ажалдаа жэшээтэ ябаха, шэнэ түрүү аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ, дэлгэрүүлхэ уялгатай. Коммунист хүн техникэ шудалха, эрдэм бэлигээ дээшэлүүлхэ, марксизм-ленинизмын hургаалые гүнзэгыгөөр шудалжа байха уялгатай! Залуу коммунистнуудые иимэ шэнжэтэйгээр хүмүүжүүлхын тулада тус совхозой партийна комитедэй оролдожо байhаниинь hайшаагдахаар байна.

Т. ГАРМАЕВ,
манай корр.

ГАЗАР УhАЛАГШАД

Үдын совхозой 3420 гектар сабшалангай 2408 гект[...] уhалагдадаг юм. Мүнөө жэл энэ талмай үшөө 80 гект[...] үргэдхэгдэхөөр хараалагдана. Нуга сабшалан дээрэ [...] тогтоохо хүдэлмэри совхозой бүхы отделенинүүдтэ эрш[...] ябуулагдана.

Ахалагша луговод Жанчин Цыренович Дамбаевай хү[...]рилдэг звено эршэтэ ажалаараа шалгарна. Тэдэнэр 50[...]ган кубическа метр тошон тогтоогоод байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарhаа): луговод Норбо Очи[...] Цыбиков, Жанчин Цыренович Дамбаев ба таряан аж[...] бригадын бригадир Ринчин-Доржо Маланов бүтээхэ ажа[...]дэлмэри тухайгаа зүбшэн хөөрэлдэнэ. Уhа олохо гээшэ [...]шье бэлэн хэрэг бэшэ даа (дээдэ зураг).

Е. ЗАХАРОВАЙ ф[...]

КОМСОМОЛШУУД ХОДОДОО ТҮРҮҮ

Улаан-Үдын Ленинэй ордента ЛВРЗ-гэй локомотив хабсаралгын цехэй коллектив hара бүри даабаряа дүүргэдэг. Эбтэй эстэйгээр хүдэлдэг энэ цехэй хүдэлмэришэд табан жэлэйнгээ даабари болзорhоонь урид дүүргэжэ, ехэ продукци бүтээн гаргаа. Түрэл Коммунис партиингаа ээлжээтэ XXIV съездэ нэрэтэй солотойгоор угтаха гэhэн зорилготойгоор байгша оной нэгэдэхи кварталай даабари мартын 29-дэ дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур нэгэ локомотив заhабарилха гэhэн социалис уялга абанхай.

Мүн лэ бүхы продукциингаа 75 процентые эрхим hайн шанартай гаргаха гэhэн сэгнэлтэтэйгээр технически хиналтын таhагта тушаадаг болохо, жэлэй туршада урлан нарижуулhан, ухаалан зохёолhон 27 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 30 мянган түхэригэй арьбалалта хэхэ гэжэ тэрэ уялга сооонь хэлэгдэнэ.

Эдэ зорилгонуудаа бодото дээрэнь бэелүүлхын тула хүдэлмэришэн бүхэн эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ оронхой. Л. Поляковагай хүтэлбэрилдэг комсомолшуудай бригада халаан бүрингөө даабари 25—30 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, hайн шанартай продукци бүтээдэг болоо. ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй тэмдэгээр шагнагдаhан Г. Усольцевой даадаг бригадын электрослесарьнүүд, мүн лэ халаанайнгаа даабари ходо үлүүлэн дүүргэжэ, үнгэтэ металл ехээр арьбална. Эдэнэр партиин съездын нээгдэхэ үдэр арьбалhан материалаараа локомотив заhабарилха гэжэ шиидэнхэй. Энэ үүсхэлыень тус цехэй хүдэлмэришэд халуунаар дэмжэhэн байна. Тиимэhээ тэдэнэр килограммшье түмэр, метршье электропровода гамнахые эрмэлзэнэ.

Мастернууд В. Н. Шишкин, С. А. Коростылев гэгшэдэй даадаг участогуудай хүдэлмэришэд габшагайгаар ажаллана.

В. ИВАНОВ,
локомотив хабсаралгын цехэй комсорг.

ХЭЛЭhЭНДЭЭ ХҮРЭХЭ

Баргажанай леспромхозой модо бэлэдхэгшэд шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрhөө ажалдаа амжалта туйлахаар хоорондоо мүрысөө үүсхэжэ ороhон байгаа. Тиигэжэ леспромхозой Гусихын, Журавлихын, Лебяжиин модо бэлэдхэгшэдэй пунктын хүдэлмэришэд өөhэд өөhэдынгөө туйлаhан амжалта арьбадхажа, январь hарада габшагай бэрхээр ажаллаба. Тус леспромхозой модошод январиин 25-най үдэр 30 мянган кубометр модо доодо складтаа асаржа буулгаба. Энэнь хараалагдаhан графигhаа 1220 кубометрээр үлүү болоно.

Пунктын модошодой дундаhаа Гусихын хүдэлмэришэд мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Эдэнэр hарын түсэбhөө гадуур 800 кубометр модо шэрэhэн байха юм. Хоёрдохи hуурида Лебяжиин пункт гаранхай. Мүн эдэнэр түсэбhөө гадуур 360 кубометр модо доодо складта асаржа тушааба. Модо бэлэдхэгшэдэй дунда нүхэд Яричин, Грязин, Трегубов, Белик, Кожевин гэгшэдэй ударидадаг бага комплексно бригадын гэшүүд эрхим амжалтатай. Тобшохоноор хэлэхэдэ, леспромхозой модошодой дунда үдэр, халаан бүриингөө даабари дүүргэдэггүй хүниие олохонь бэрхэтэй юм.

Мүнөө эдэнэр нэгэдэхи кварталай түсэбые болзорhоонь урид дүүргэжэ, даабариhаа гадуур 2500 кубометр модо Эхэ оронойнгоо барилгануудта эльгээхэ гэhэн уялга абаhан байна. Ажалдаа шударгы манай модошод хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ, партиингаа съездые ажалай бэлэгтэйгээр угтаха байха.

С. ВШИВКОВ,
Баргажанай леспромхозой парткомой секретариин орлогшо.

СВЕРДЛОВСК. Ураалай турбомоторно заводой суглуулhан, дэлхэй дээрэхи тон томо ууралай теплофикационно турбиные Москва хүрэтэр шэрэхын тула 120 платформоhоо бүридэhэн состав хэрэгтэй. 250 мянган киловатт хүсэтэй агрегат 200 мянган зонтой томо городые электрын хүсөөр ба дулаагаар хангажа шадаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: теплофикационно турбиные туршалга.

ТАСС-ай фотохронико.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЫН ДҮН

ЗАВОДНАЙ ШЭНЭДХЭГДЭЭ, ҮРГЭДХЭГДӨӨ

ШЭНЭ-БЭРЭЭНЭЙ МЕХАНИЧЕСКА ЗАВОД

Шэнэ аргаар заhабари хэдэг, шэнэ продукци бүтээн гаргажа эхилhэн залуу предприяти гэжэ манай завод тоологдоно. 1969 он болотор трактор, автомашинануудые заhабарилдаг байhанаа, «2ПТС-4» түхэлэй тракторна тэргэ хэжэ эхилhэмди. Заводоймнай бүтээн гаргадаг энэ шэнэ продукци хүдөө ажахыда шухала хэрэгтэй юм.

Үнгэрhэн табан жэлэй хугасаада заводнай шэнэдхэн байгуулагдаа, үргэдхэгдөө. Заhабари хэхэ шэнэ цех, жэлдээ 4000 тэргэ хэжэ гаргаха шадалтай цех, заводой котельнэ, трансформаторна подстанци, трактор, автомашинануудые шэрдэхэ цех, кранова эстакада баригдаhан байна. Урдань хүдэлжэ байhан хоёр цех шэнэдхэн байгуулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Инженерно-лабораторно корпус, автогараж, машинна зал баригдажа эхилээд, мүнөө энэ хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдажа байна.

Заводой үйлэдбэри үргэдхэн хубилгахатай хамта хүдэлмэришэдэй ажаhуудаг тосхон болбосон түхэлтэй болгогдоhон юм. Табан жэлэй хугасаада эндэ 216 байра, 200 үхибүү хүмүүжүүлхэ комбинат, магазин, холодильник, бани баригдаа, 60 байратай гэр дүүргүүтэй болоо.

Табан жэлэй эхилhэн 1966 ондо завод 2030 мянган түхэригэй продукци худалдадаг hаа, hүүлшын 1970 ондо 4877,4 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилөө гэхэ гү, али продукци худалдалгань 2,4 дахин ургаhан байна. Заводые hэльбэн заhабарилха, шэнэ цехүүдые барижа, ашатлалгада тушаахын хажуугаар ехэ продукци үйлэдбэрилэгдэжэ, худалдагдажа байгаа.

Манай коллектив табан жэлэй түсэбөөр табигдаhан зорилгоёо бодото дээрэнь дүүргээ. Трактор, автомашина заhабарилха, шэнэ продукци бүтээн гаргаха **табан жэлэй даабариие болзорhоонь хо**ло урид, октябриин 23-да дүүргэhэн тухайгаа элидхээ hэмди. Түсэбhөө гадуур 1037,4 мянган түхэригэй продукци наймаалагдаhан байна. Ойн баярай 1970 ондо хүдэлмэришэд бүри эршэмтэй шангаар ажаллажа гараа. Жэлэй түсэб Агуухэ Октябриин hайндэрэй урдахана дүүргэгдэhэн, даабариhаа гадуур 892,8 мянган түхэригэй продукци наймаалагдаhан байна. Тобшолон хэлэхэдэ, манай коллектив гүрэнэй түсэб, абаhан социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ.

Амжалта өөрөө ерэдэггүй гэжэ hайн мэдээжэ. Ямаршье предприяти, коллектив урагшаа дабшаха замдаа бэрхэшээлнүүдые дабан гарадаг, орёо асуудалнуудые шиидхэдэг. Тэрээн мэтэ манайшье урда шиидхэгдэхэ ёhотой олон асуудал табигдаhан юм. Хүдөө ажахыда шухала хэрэгтэй автомашина, тракторнуудые заhабарилха даабари дүүргэхын, шэнэ продукци бүтээхын тула үйлэдбэреэ зүбөөр эмхидхэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэй болоо. Заводой дирекци, партийна организаци хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэн байна.

Цехүүд, мастерска участогууд хоорондоо мүрысэнэ. Хүдэлмэришэд өөhэдын уялга абаад, тэрэнээ бодото дээрэнь заатагүй дүүргэхые оролдоно. Мүрысөөнэй дүн hара, квартал бүхэндэ соглон гаргагдадаг, уялгаяа дүүргэhэн цех, участогуудта вымпел, мүнгэн шан барюулагдадаг. Ажалдаа шалгарhан үйлэдбэриин түрүүшүүл моральна, материальна урмашуулгада хүртэдэг юм.

Манай коллектив табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн зорилго урдаа табяад, хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллаа. Энэ мүрысөөндэ үйлэдбэриин олон түрүүшүүл шалгаржа ябана. Гагнууршан Георгий Николаевич Семенов, токарь Феодосья Кирилловна Шитина, үрөмдэгшэ Михаил Николаевич Понушков, тракторист Михаил Перфильевич Митяев, фрезеровщик Василий Семенович Курочкин, прессовщик Иван Борисович Бурлаков болон бусад социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсана. Участогай мастернууд В. Д. Афанасьев, Д. Т. Заиграев үйлэдбэреэ зүбөөр эмхидхэнэ.

Бултадаа эбтэй hайнаар ажаллаhанай, урдаа табиhан зорилгоёо шиидхэхэ гэжэ оролдоhоной ашаар, хамтын амжалта туйлагдаа. Заводнай технико-экономическа талааараа hайн үрэ дүнгүүдтэйгээр табан жэлые, мүн 1970 ониие түгэсхэhэн байна. Табан жэлэй hүүлшын оной даабари үлүүлэн дүүргэгдээ. Түсэбhөө гадуур 780 тэргэ хэгдэhэн, трактор, автомашина, тэдэнэй двигательнүүдые заhабарилха даабари үлүүлэн дүүргэгдэhэн. Ажалай бүтээсэ түсэбөөр хараалагдаhанhаа 12,4 процентээр үлүүлэн дээшэлүүлэгдээ. Продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха, шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлhэнэй ашаар экономическа алмалта хэхэ даабари мүн лэ үлүүлэгдэhэн байна. Урлан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 25,6 мянган түхэригэй ашаг үрэ абтаа.

Хүдэлмэришэднай табан жэлые амжалтатайгаар дүүргэhэндээ урматай, баяртай. Шэнэ табан жэлэй богоhо алхажа, түрүүшын үдэрhөө эршэмтэй шангаар ажаллажа эхилээ. Табан жэлэй, мүн 1971 оной түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ байhандаа батаар этигэнэ. Манай коллектив энэ жэлдэ шиидхэхэ зорилгоёо тодорхойлжо, hаяхан шэнэ социалис уялга абаба.

Энэ жэлдэ, **1970 онойхит[...] суулхада, 1,6 дахинhаа үлүү [...]дукци худалдаха гэжэ хар[...]** Энэ хадаа бэлээр туйлагдаха [...]жалта бэшэ, харин ехэ хүсэ [...]дал гаргаhанай, арга болом[...] элирүүлэн хэрэглэhэнэй а[...] туйлагдаха хэрэг. Мүн урда[...] водой заhабарилаагүй «ГАЗ[...] автомашинын двигатель заhаб[...]жа эхилхэ, детальнуудые [...] аргаар болбосоруулха шэнэ [...]нологи шудалха эрилтэ таб[...] Богонёор хэлэхэдэ, шэнэ т[...] жэлэй түрүүшын ондо шии[...] зорилтомнай иимэ юм.

Энээнhээ гадна партиин [...] съездэдэ ажалай бэлэг бариха [...]жэ хүдэлмэришэднай зори[...]хой. Тиимэhээ съездын нээг[...] үдэр болотор хэхэ ажалаа [...]рүүлhэн, съездын хүндэлэл[...]рюулагдаhан социалис у[...] абаhан байна.

Жэлэй түрүүшын квар[...] түсэбые мартын 27 болотор [...] гэхэ, даабариhаа гадуур 30 [...]ган түхэригэй продукци ху[...]ха гэжэ уялга дотор бэш[...] «2ПТС-4» түхэлэй 30 тэргэ [...] 5 трактор, 5 двигатель, мүн [...] автомашина, «ГАЗ-51» автом[...]нын 5 двигатель заhабарил[...] **Съездын нээгдэхэ үдэр—мар[...] 30-да урдань алмаhан матер[...]лаа хэрэглэн ажаллахын тула [...]рүүшын кварталай туршада [...] тонно металл, 35 тонно түл[...] 20 мянган киловатт-час эл[...]трын элшэ хүсэ алмаха гэжэ [...]раалагдаа.**

Коллективэймнай урдаа та[...]hан зорилго ехэ харюусалга[...] юм. Манай хүдэлмэришэд соц[...]лис уялга абахынгаа урда [...]наар бодомжолжо үзэhэн, [...] боломжоёо элирүүлhэн б[...] Абаhан шэнэ уялгаяа дүүрг[...] этигэл найдабари бии. Тэ[...] урдань туйлаhан амжалтада [...]дэhэлнэ, шэнэ амжалта туй[...]хыень зоригжуулна.

А. ТЮТРИН,
заводой парторганизаци[...] секретарь.

ТАБАН ЖЭЛ... Хэр ехэ болзор гээшэб гэжэ абажа үзэхэ һаа, нюруутайхан шэнгеэр һанагдаха. Зүгөөр бидэ булта табан жэлээр үтэлөөбди. Нэгэдэхи класста ороһон үхибүүн табадахиие дүүргэжэ гараа. Гэхэ мэтын хубилалтанууд хүнэй намтарта болоһон байха.

Тиихэдэ улас түрын байдалда ямар хубилалтанууд болоо гээшэб? Бүхы совет арад түсэбтэ табан жэлые амжалтатай ажалаараа суурхуулхын тулада хамсыгаа шамлан, аһан ехээр оролдоо гээшэ.

Тэрэ тоодо арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлхын тула баһал нилээд ехээр оролдоо гэжэ тэмдэглэхэ ёһотойбди.

Үнэхөөрөөшье КПСС-эй XXIII съезд түүхэтэ шиидхэбэринүүдээ арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй урда тон ехэ зорилго табиһан байгаа. Һүүлдэнь КПСС-эй ЦК ба СССР-эй Министрнүүдэй Совет «Юрэнхы эрдэмэй дунда һургуулиин хүдэлмэриие саашань һайжаруулхын хэмжээнүүд тухай» гэһэн тогтоол баталан гаргажа, гэгээрэлэйхидэй урда шэнэ зорилго табяа юм. Тиигэжэ республикын гэгээрэлэй зургаанууд дээрэ дурсагдаһан түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, залуушуулые дунда эрдэмтэй болгохын тула, һургуулинуудые һуралсалай шэнэ программада шэлжүүлэн оруулхын ба һуралсалай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин шанарые улам бүри һайжаруулхын тула эмхидхэлэй горитойхон хүдэлмэри ябуулаа. Мүнөө үедэ найма жэлые дүүргэһэн һурагшадай 87 процентнь саашадаа һуралсалаа үргэлжэлүүлнэ, бүхы эхин һургуулинууд, классууд гурбан жэлэй болгогдоо. Тиихэдэ һуралсалай шэнэ программада оролгон түсэбэй ёһоор бэелүүлэгдэжэ байнги.

Партийна болон совет органуудай, үргэн олон нииитэ зонойн туһаламжаар һургуулиин һуралсалай болон материальна үндэһые бэхижүүлхын тула ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа. Табан жэлэй туршада хамтадаа 48 мянгаад һурагшадай байрлахаар һургуули шадарай хамтын байрануудай, багшанарай 450 байра баригдаа бшуу.

Һургуулинуудтахи һуралсалай кабинедүүд харуулан үзүүлхэ зүйлнүүдээр, техническэ хэрэгсэлнүүдээр баяжаа. Һуралгын шэнэ удха, шэнэ арга боломжо үхибүүдтэ заабан юумэеэ гүнзэгыгөөр ойлгуулха зэбсэг болгожо шадаа гэхэдэ зүйтэй. Имагтал тэдэнһээ үндэһэлэн, түрүү багшанар шабинараа амжалтатайгаар һургажа, хоёр жэлдэнь нэгэ класста үлөөдэг ушарые усадхаха аргатай болоо. Тиигэжэ шабинарые хоёрдохи жэлдэнь һуулгангүй дүүргүүлдэг багшанарай, һургуулинуудай тоо олошоржо байна. Табан жэл соо нэгэ класстаа хоёрдохи жэл соо һуугшадай тоо үсөөрөө.

В. И. Ленинэй агууехэ ойн баярта үдэрые угталгын бэлэдхэлэй үедэ һургуулинуудта хүмүүжүүлгын хүдэлмэри шэнэ удхаар, шэнэ эрга боломжонуудаар баяжаа. Ильичэй намтарай, ажал ябуулгын һайхан жэшээ дээрэ хүүгэдые һургаха, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри һургуулинуудай заншал болоо. Манай һургуулинуудта 100 гаран ленинскэ музей ба таһалганууд бии болгогдоо. Түүхын хизаар ороноо шэжэлхэ хүдэлмэри ехээр хүгжөө. Ажалай болон ажалай алдар солын мүрөөр аяншалгануудые үнгэргэгдэхэдөө, баян материал суглуулагдажа, хизаар ороноо шэнжэлгын музей заатагүй нээгдэдэг байна. Музейнүүдтэ мүнөөшье материалнууд орожол, сугларжал байһан зандаа. Республикын һургуулинуудта хизаар ороноо шэнжэлэлгын зуу гаран музей хүдэлнэ. Эдэ бүхы хэмжээ ябуулганууд һурагшадай үзэл бодолые хүрсадхаха хэрэгтэ айхабтар ехэ туһа хүргэнэ ха юм даа.

Гэртэй хамта түрэлхидэй зүгһөө эдэбхитэй туһаламжагүйн үзүүлэгдээгүй һаа, һурагшадые һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгые гүйсэдөөр бэелүүлхэ аргагүй юм. Имагтал хүтэлбэрилэгшэдэйнь, багшанарайнь түрэлхидтэй нягта холбоо байгуулжа шадаһан лэ һургуулинуудта, һуралсалай, хүмүүжүүлгын хэрэгтэ ниитэ зоной эдэбхитэйгээр оролсодог лэ газарта хамаг юумэн зүбөөр табигданхай, журам эбдэдэг, муу һурадаг һурагшадшье үсөөн байдаг. Һургуулиин, бүлын, ниитэ зоной нүлөөс һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ шадамараар хэрэглэдэг багшанарай коллективүүд республика соомнай яһала олон даа. Тэдэнэй тоодо Улаан-Үдын 52-дохи, Мухар-Шэбэрэй аймагай Хужир-Узүүрэй, Баргажанай аймагай Баргажанай адагай һургуулинуудые нэрлэе...

Имагтал хүдэлмэришэд ба таряашадтай хамта ажалда хабаададаг һаа, ёһотой коммунист бологдохо юм гэһэн ленинскэ захяада түшэглэн, һурагшадые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриие улам һайжаруулха аргатайбди гэжэ бидэ этигэдэгбди.

Бүгэдэ ниитын дунда эрдэмэй эрилтые бэелүүлжэ байһан үе сагта һургуули дүүргэжэ гарагшадай олонхинь хүдэлмэридэ орохо ёһотой болоно. Тиимэһээ һүүлэй жэлнүүдтэ һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууда хүдэлмэри эдэбхи үүсхэлтэйгээр ябуулагдадаг болоо. Һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд хадаа эдиршүүлые ниитэ зондо туһатай ажал хүдэлмэридэ олоор хабаадуулха һайн аргануудай нэгэн. Үнгэрһэн жэлдэ хорёод мянган һурагшадые нэгэдүүлһэн табан зуугаад тиимэ бригада хүдэлөө юм. Тэдэнэй хүдэлмэриие һайнаар эмхидхээ һаа, үхибүүд нилээд ехэ кукурузу, овощ ургуулжа, үбһэ хулһа хуряалсажа шадаха. Тиигэхэ зуураа ажалда дуратай, хүдөө ажахын техникэдэ дүршэлтэй болоно ха юм.

АРАДАЙ ГЭГЭЭРЭЛДЭ ЮУН ТУЙЛАГДААБ?

Зүгөөр хүдөө ажахын министерствын, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй зарим хүтэлбэрилэгшэд һургуулинуудта механизаторнуудые, бэлдэхэ, һурагшадай үйлэдбэриин бригадануудые һайнаар эмхидхэхэ хэрэгые муугаар дэмжэдэг байна.

Загарайн аймагай «Гигант», Захааминай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд, Зэдын аймагай Торийн совхоз мэтын ажахынууд һургуулинуудта машина шудалха һуралсалай кабинедүүдые түхеэрхэ гэхэдэ техникэ хүртөөлсэдэггүй. Иимэ ушарнууд саашадаа болюулагдаха бэзэ гэжэ найдалтай.

* * *

Һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдые хүмүүжүүлдэг зургаануудые олошоруулха хүдэлмэри республика доторнай үргэн далайсатайгаар ябуулагдана. Томонууд тосхонуудта, һууринуудта хүүгэдэй саадууд баригдана. Мүнөө үедэ хүүгэдэй саадгүй томо тосхон республика соо үгы хаш.

Хүүгэдэй саадуудта гуша мянганһаа олон үхибүүд хүмүүжүүлэгдэнэ. Жэл бүри нэгэдэхи класста орогшодой диилэнхинь хүүгэдэй саадта бэлэдхэл гараһан байдаг юм.

Хүүгэдэй саадуудай олошорһон ушар хадаа манай ажабайдалда тэрэнэй сэгнэшэгүй ехэ үүргэтэй болоһые гэршэлнэ ха юм даа. Хэрбээ урда тээнь эхэнүүдэйнь сүлөөгүй дээрэһээ түрэлхид үринэрөө саадта ябуулдаг байһан һаа, мүнөө тэдэ зургаануудай хүмүүжүүлхы удха шанар эхэ, эсэгэнэрэй анхарал татадаг болоо. Хүүгэдэй саадай үхибүүдые һургуулида орохоор бэлдэдэг болоһонһоо хойшо тэрэнэй үүргэ бүри дээшэлээ.

Баргажанай, Хяагтын, Прибайкалиин, Хойто-Байгалай аймагуудта бүхы багашуулай 45—80 процентнь хүүгэдэй саадта хүмүүжүүлэгдэнэ.

Багашуулые хүүгэдэй саадта хүмүүжүүлдэг ушарай үхибүүдтэ өөһэдтэнь шье, түрэлхидтэньшье (хэды олон эхэнүүд ниитын ажалда хабаадаха аргатай болоноб!) туһатай байһые хараадаа абан, юһэдэхи табан жэлэй түсэбөөр тэдэнэй барилга бүришье үргэдхэгдэхэ ёһотой. Тиимэһээ ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомууд нютаг нютагайнгаа эрилтые наряар шэнжэлжэ, барилгын хэмжээе тодорхойлжо байгаа бэзэ.

Үнгэрһэн табан жэлдэ манай республикын арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд Эхэ оронойнгоо, Коммунис партиингаа, бүхы совет арадайнгаа урда хүшэрхэн шалгалта барижа, тэрэнээ бага бэшэ амжалтатайгаар дабажа гараа. Һайн юумэнүүдэй хажуугаар дутуу дундашье зүйлнүүд бии юм бэзэ. Теэд мүнөөдэр тэрээн тухай хэлэбэгүйбди.

Зүгөөр юһэдэхи табан жэлдэ урдаа табигдаһан зорилгоёо гүйсэд бэелүүлхын тула манай багшанар, гэгээрэлэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд шармайн оролдохо байха. Ээлжээтэ табан жэлэй туршада бүгэдэ ниитын дунда һургуулиин түсэб бэелүүлэгдэхэ юм. Республикын бүхы һургуулинууд ном заалтын шанарые эрид һайжаруулха, һурагшадые нэгэ класстань үлөөхэ ябадалые үндэһөөрнь усадхахын түлөө тэмсэхэ зорилготой.

С. ДМИТРИЕВ,
БурАССР-эй гэгээрэлэй министр.

БЭРХЭЛ ХҮН ДАА

Георгий Ильич Петровые Хурамхаанай леспромхоздо мэдэхэгүй хүн үгы. Тэрэ һүхэ барижа ойдо гарадаг бэшэ. Автомашинануудые заһабаридаг мастерской тээшэ тэрэнэй үглөө бүри яаралтайгаар алхалжа ябахыень хараһан модошод дооро дохин мэндэшэлдэг юм. Модо шэрэдэг машинануудай жолоошод бүришье тэрэниие хүндэлдэг:

— Бэрхэл хүн даа. Машинануудай резинэ ямар һайнаар няадаг, заһадаг гээшэб. «Алтан гартай» хүн даа,—гээд магтаадшье абадаг.

Тужын ялхи харгыгаар ябаһан машинануудай резинэ мөөрнүүд түргөөр хэрэгһээ гарадаг. Тэдэниие заһаха, шэнэдхэн няаха хэрэгтэй. Тэрэгүйгөөр шэнэ мөөр олохонь баһал бэрхэтэй. Хори гаран жэлэй сайна резинэ мөөрнүүдые заһаха, няаха вулканизаторщигай мэргэжэл шудалһан Георгий Ильич Петров энээниие һайн ойлгодог юм. Тиимэһээ ажалдаа нарин нягтаар хандажа, бүхы жолоошодой үгэһэн мөөрнүүдые бүхөөр, һайн шанартайгаар няадаг.

Хурамхаанай леспромхозой байгуулагдаһан үдэрһөө хойшо Георгий Ильич таһалгаряагүй эндэ хүдэлнэ. Энэ саг соо машинануудай нилээд олон резинэ мөөрнүүдые заһаһан, шэнэдхэн няаһан байна.

— Манай леспромхозой хүдэлмэришэд һара, жэл бүри модо бэлэдхэхэ даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг гээшэ. Энэ амжалтада хүдэлмэришэдэй, тэрэ тоодо коммунист Григорий Ильич Петровойшье хубита бии байха. Энэ хүнэй оролдолгоор лэ хүсэтэ «КА-700» трактор, автомашинанууд һаадгүйгөөр ябана бшуу даа,—гэжэ тус леспромхозой главна инженер А. Д. Егоров бидэнтэй хөөрэлдэхэдөө хэлээ һэн.

Олон жэл соо энэ мэргэжэлээр хүдэлһэн Г. И. Петров баян дүй дүршэлтэй болонхой. Ажалдаа нарин нягтаар, харюусалга ехэтэйгээр хандана, жолоошодой захилые заатагүй саг болзор соонь дүүргэдэг байна.

Хурамхаанай леспромхоз табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур ехэ модо бэлэдхээ. Тус коллектив туйлаһан амжалтаяа арьбадхан, партиин ээлжээтэ съездые амжалтаар угтахын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. И. Петров.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИИН ТҮҮХЭ ТУХАЙ

ШЭНЭ НОМ

«КПСС-эй Буряадай организациин түүхын очеркнууд» гэжэ ном үнгэрэгшэ жэлэй эсэстэ хэблэлһээ гаража, номой магазинуудта оробо.

Буряад ороной дэбисхэр дээрэ партийна организацинуудай бии боложо хүгжэһэн, бэхижэһэн тухайда, бэелүүлһэн ажал ябуулга тухайдань Буряадай эрдэмтэдэй, партиин үнинэй гэшүүдэй туһаламжатайгаар партийна хүдэлмэрилэгшэдэй хэһэн ехэ шэнжэлэлгэ энэ ном боложо гараба. Энээндэ олон авторнууд хабаадалсаа.

Партитай хамта тэрэнэй олон һалаанууд — нютагуудай партийна организацинууд урган гараһан, хүгжэһэн, бэхижэһэн байгаа.

Буряад нютагай дэбисхэр дээрэ түрүүшын социал-демократическа бүлэгүүд хоридохи зуун жэлэй эхеэр бии болоһон түүхэтэй. Бүхэроссин хүдэлмэришэнэй, социал-демократическа хүдэлөөнэй нэгэ хубинь эдэ байһан юм. РСДРП-гэй Сибирьтэхи социал-демократическа холбоон болон комитедүүд 1900 оной эхеэр Эрхүүдэ, Шэтэдэ бии болоо һэн.

Буряад ороной дэбисхэр дээрэ байһан организацинууд эдээндэ ородог байба. Нигэжэ большевик партитай хамта ябажа, Буряадай партийна организаци үнэн бээ бэелһэн, орон нютагаа шэнэ замаар хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ ажалша олон түмэниие ударидан ябаһан гэжэ энэ номһоо хүн мэдэжэ абаха юм.

В. И. Ленинэй заабариин ёһоор, 1923 ондо Бурят-Монголой Автономито Совет Социалис Республикын байгуулагдахатай хамта Бурят-Монголой областной партийна организаци бии болоһон байна.

Партиин Центральна Комитедэй саг үргэлжын ударидалга доро областной партийна организаци улам улам бэхижэһэн, ургаһан түүхэтэй. Энээнэй ашаар областной партийна организацида олон тоото буряад коммунистнууд ургажа гараа.

Областной партийна организаци ленинскэ национальна политика хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэн, орон нютагаа үндэһөөрнь хубилган шэнэлхын түлөө тэмсэлдэ ажалшадые ударидаһан байна.

— Областной парторганизациин бии болоһон, ургаһан, хүгжэһэн түүхыень түрүүшынхеэ бүрин хүсэдөөр харуулха зорилготой энэ ном хэблэн гаргагдаһан байна,—гээд оршол соонь хэлэгдэнэ.

• Урдын гээгдэнги захa хизаарнуудай нэгэндэ шэнэ байдал байгуулхын түлөө тэмсэлдэ арад зониие областной парторганизациин ударидан хүтэлбэрилһэн дүршэлыень, хүдэлмэриин онсо шэнжэ шаҥарыень бултыень харуулха гэжэ авторнууд оролдоһон байна. Энэ ном 12 бүлэгһөө бүридэнэ. Партийна организациин бии болоһон тухайда хуряангы тайлбарилал энэ номдо хабсаруулагданхай.

Үргэн олон уншагшадые энэ номой һонирхуулхань лабтай. Пропагандистнар, лекторнүүд, политинформаторнуудта, агитаторнуудта, партийна һуралсалда хабаадагшадта энэ номой туһатай байхань дамжаггүй.

„БАЙГАЛ—БУРЯАД ОРОНОЙ СУБАД“

Сэнхир хүхэ огторгой доро салгидан байһан, сэлгеэ номин Байгал. Онгосо шэрэһэн хэдэн хүнүүд тэрээн тээшэ тэбдүүгээр зүдхэнэ...

Энэмнай Улаан-Үдэ хотын Серовой нэрэмжэтэ соёлой байшангай сценэ дээрэ болоһон ушар. 9-дэхи дунда һургуулиин зургаадахи «Б» классай һурагшад Байгалай загаһашад болонхой. олзоборилгодоо яаража ябана.

Тус һургуулиин һурагшад болон клубай хүдэлмэрилэгшэд хамтаржа, элдэб янзын темээр аман үгын журналнуудые үнгэрэдэг болонхой. «Байгал—Буряад ороной субад» гэһэн темээр ээлжээтэ уулзалгаяа һаяхан үнгэрэгбэ.

Журналай ээлжээтэ уулзалгада хабаадалсаһан зургаадахи классай һурагша Черняева Лора, 8-дахиһаа Таня Белобородова гэгшэд Байгал тухай домогуудые урэн һайханаар гүйсэдхөө. Тиихэдэ Вера Пустная, Таня Бородина болон бусад алдарта Байгалаа магтаһан дуу дуулаһан, шүлэгүүдые уншаһан байха юм.

Соёлой байшангай уран һайханаар шэмэглэгдэһэн тайзан үнэхөөрөө Байгалые һануулхадал гээ. Клубаар дүүрэн сугларһан хоёр зуугаад хүнүүдтэ һүүлээрнь «Байгал—Буряадай гэрэл», «Сахалинууд Байгалаа бусана» гэһэн фильмүүд харуулагдаа.

Е. ЯШИНА.

СОВЕТ ЗАСАГ—АРАДАЙ ЗАСАГ

ЗОНТОЙГОО НЯГТА ХОЛБООТОЙ

Ажалшадай депутадуудай сельскэ, поселково Соведүүдэй Бүхэроссин зүблөөнһөө хойшо ехэшье саг үнгэрөөгүй. Гэхэ зуура энээхэн үе соо сомоной Соведэй ажал ябуулгада эли бодо хубилалтанууд болоо. Гүйсэдхэхэ комитедэйнь түрүүлэгшэ Д. Н. Очиров тус зүблөөндэ хабаадалсажа ерэһэн юм. Газараа хайшан гээд һайнаар элдүүрилхэ, утэгжүүлхэ, техникэеэ сахиха, социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ, малшадай ажаһуудалайнь эрилтэ хангаха, социалис хуули наряар сахиха тухай жэлэйнгээ түсэбые ээлжээтэ сесси дээрээ зүбшэн хэлсэжэ баталаа. Тэрэнээ үндэһэ болгон, партиин XXIV съездые ажалай ямар бэлэгүүдтэйгээр угтаха байһанаа тодорхойлоо. Сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй үүсхэл, оролдолгын ашаар элдэб мэргэжэлтэд нэгэн доро ябажа, малшадта туһалха аргатай болоо. Эгээн түрүүлжэ Гэдэнэй, Аман дабаанай хонишодто ошобо. Үглөөгүүр болзолдоһон сагтаа колхозой парткомой секретарь нүхэр Субанов, участково больницын врач нүхэр Бадмаев, библиотекарь нүхэр Бизьяева, сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Очиров, багша нүхэр Ленхоев, автолавкын наймаалагша нүхэр Банзаракцаев гэгшэд сугларжа, колхозой автобусоор гараа һэн. Тус тустаа ямар хүдэлмэри ябуулһан тухайнь тодолон хэлэбэл иимэ. Парткомой секретарь нүхэр Субанов наймадахи табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ тухай хэлээд, удаадахи табан жэлэй туршада таряан болон мал ажалай хэды шэнээн продукт абтаха зэргэтэйб гэжэ тодорхойгоор хөөрөө. Врач—санбюллетень гаргаһан, малшадай бэеын элүүрые шалгажа үзэһэн, библиотекарь—шэнэ ерэһэн һонирхолтой номуудые хубаажа үгэһэн, наймаашан—шухала эд бараа худалдаһан байха юм. Удаань элидхэлшэ нүхэр Ленхоев уласхоорондын байдал тухай гүнзэгы удхатай, һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргөө. Долоон хоногой туршада нэгэ удаа иигэжэ малшадта ошожо байдаг болонхой. Иимэ анхарал хандуулһандань малшад үнэн зүрхэнһөө урмашажа, бүри ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. Соёлой байшан соо үдэшэлэн хүнүүд олоороо сугларба. Энэньшье гайхалгүй. Юуб гэхэдэ, «Танигдашагүй болотороо хубилһан нютаг» гэһэн темээр энэ үдэшэ аман үгын журнал гаргагдаха байгаа ха юм. Соёлой байшангай директор нүхэр Никифорова, библиотекарь нүхэр Бизьяева, мүн ажалай түрүүшүүл сугларагшадта нютагай түүхэ, болоһон хубилалтанууд тухай һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэһэн байна.

СССР-эй Верховно Соведэй депутат Д. Ю. Цыбекжапов сомоной Соведэй түсэбэй ёһоор, Жэлтэрын отделениин малшадта СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин дүн тухай хөөрөө.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда ябажа ерэгшэд февралиин 23-да—Совет Армиин үдэр—Дээдэ-Бургалтайдаа колхозой залуушуултай уулзажа, гаталан гараһан алдарта зам тухайдаа хөөрэжэ үгэхэ юм. Дайнда хабаадагшадай дүрэнүүдтэй альбом, фотомонтаж гаргагдахаар бэлдэгдэнэ. «Эхэ—манай омогорхол» гэһэн темэ Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын һайндэртэ зорюулагдаха. Энэ үдэр колхозой эмэгтэйшүүлэй амаралта үнгэргэгдэхөөр хараалагдана. Партиин XXIV съездэ зорюулагдажа, съездһээ съезд хүрэтэр гэһэн темээр тематическа үдэшэ ходо үнгэргэгдэнэ. Колхозой партийна организацитай хамта сомоной Соведэй үнгэргэһэн эдэ хэмжээ ябуулганууд колхознигуудай сэдьхэл бодолдо, ажал хүдэлмэридэ ехээр нүлөөлнэ. Энэ колхоз табан жэлэйнгээ түсэбые сүм дүүргээд, байгша оной түрүүшын квартал соо мал ажалай продуктнуудые худалдаха даабаряа үлүүлэн дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байнхай.

Тэрээнһээ гадна, сомоной Соведэй депутадууд хэһэн хүдэлмэри тухайдаа һунгагшадай урда үе үе тоосожо байдаг юм. Бүри һаяшаг колхозой суута хонишон С. Б. Бадмаев һунгагшадтаяа уулзажа, юу хэһэнээ хөөрэһэн, эрилтэ хэрэглэмжэ тухайдань һонирхоһон байха юм.

Соведэй сесси болон гүйсэдхэхэ комитедэй ээлжээтэ зүблөөн дээрэ саг үргэлжын комиссиин гэшүүдэй хабаадалгатайгаар малай үүлтэр һайжаруулха, барилгын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэдэг юм. Энэ жэлдэ үхибүүдэй хоёр дабхар комбинат, 300 толгой үнеэдэй байха оньһожоруулагдамал байра, мүн бусадшье барилганууд ашаглалгада үгтэхэ.

Сомоной Совет ажалай журам эбдэгшэдтэй, залхуу хойрог ябадал гаргагшадтай, архиншадтай эрид шууд тэмсэнэ, тиигээд гэмтэ ябадал гаргалга үзэгдэхэеэ болинхой.

Тосхоной ажаһуугшадай суглаан үе үе зарлагдадаг. Тэрэшэлэн аймагай хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзалга эмхидхэгдэжэ, шухала асуудалнууд тэрэ дары шиидхэгдэнэ. Иимэ уулзалганууд Дээдэ-Бургалтайда, Жэлтэрэдэ, Доодо-Бургалтайда болоо.

Гүрэн дотор, мүн дэлхэй дээрэ юун боложо байһан тухайнь сомоной Совет зондоо дары дуулгажа байдаг.

Сомоной Соведэй саашадаа хэхэ хүдэлмэринь ехэ. Урдахи зорилгонуудаа һайнаар дүүргэхэнь дамжаггүй.

А. МОДОНОВ.

Михаил Мокров «Сельхозтехникын» Оронгын таһагта һаяхан хүдэлжэ эхилһэншье һаа, шадамар бэрхэ мэргэжэлтэ боложо шадаа. Тэрэ автомобильна двигательнүүдэй валнуудые тошылдодог юм. Комсомол хүбүүн Михаилай бүтээһэн детальнуудай хододоо һайн шанартайгаар тушаагдадаг. Гадна залуу хүдэлмэришэн халаанайнгаа даабари 135—140 процент дүүргэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Михаил Мокров.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

НЭГЭЛ АЛХАМ ҮЛЭБЭ

Зүүн-Сибириин технологическа институдай барилгын факультедтэ «Дулаагаар ба газаар хангалга, агаар сэбэрлэлгэ» гэһэн мэргэжэл олохоор һуража байһан табадахи курсын хоёр группа үбэлэй шалгалтые амжалтатайгаар барижа түгэсхэбэ. Хоёр группада хамтадаа 56 хүн һурадаг. Студентнэр А. Кушнер, Л. Мироманов, Б. Санжицыбиков, Л. Щеголев гэгшэд бүхы предмедээрээ эрхим бэлэдхэлтэй байһанаа харуулба. Хорин гурбан хүн «дүрбэ» ба «таба» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр шалгалтаяа бариба.

Тус хоёр группынхид дээрэ нэрлэгдэһэн мэргэжэлээр барилгын факультедые дүүргэхэеэ байһан түрүүшын «хараасгайнууд» мүн. Мүнөө булта үбэлэйнгөө амаралтада гараа. Дипломоо хамгаалхын тула тусхай проект зохёолго дээрэ хүдэлхэ ушартай зонха юм. Тэрээндээ хэрэгтэй материал суглуулхын тула февралиин 8-һаа Москвагай, Ленинградай түбэй научно-шэнжэлэлгын болон проектнэ дээдэ һургуулинуудта һарын болзороор эльгээгдэхэ ёһотой.

Залуу хүнүүдэй диплом абажа гараха үдэр хүрэтэр «нэгэл алхам» үлэбэ гэхэдэ болохо.

М. АГАЛОВ,
барилгын факультедэй декан.

МҮНӨӨДЭР ЛЕКЦИ

БАЙД гээд лэ энэ тэрэ нютагуудта иимэ соносхолнууд хадаатай байдаг. Ямар нэгэн асуудалаар һайса бэлдэһэн лектор зоной урда гаража, лекци уншадаг юм. Багша, һургуулиин директор Жаб Доржиевич Халударов мүнөөнэр лекци уншаха гээд, аймагай түбэй эмхи зургаануудаар зар суу тарадаг юм. Уласхоорондын темээр лекци уншадаг хүн. Дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй хүгжэлтэ ба мүнөөнэй эрхэ байдал, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал, Израилиин түримхэйшүүлэй ааша хэрэгүүд гэхэ мэтэ темэнүүдээр нүхэр Халударов һүүлэй хоёр һара соо лекцинүүдые уншаһан байна. Эдээниень ямар зон шагнааб? Хэр һайнаар лекцинүүдые уншаа гээшэб?

Аймагай түбэй эмхи зургаануудай, организацинуудай, энэ шадарай ажахынуудай хүдэлмэрилэгшэд эдэ лекцинүүдые шагнаһан байна. Хүн зон хододоо олоороо сугларлаг, һонирходог юм. Орёо асуудалнуудые шадамар бэрхээр тайлбарилан хэлэхэдээ бэрхэ гэжэ энэ лекторые хүнүүд сэгнэдэг байха.

Мүн Толтойн сомондо лекционно пропаганда эли бодо һайжараа гэжэ тоолохо эрхэтэйбди. Эндэхи һургуулиин директор Даба Гомбоевич Замбаловай ударидадаг 20 лектор хүн зоной дунда горитой хүдэлмэри ябуулжа байнхай. «Восточные Саяны» колхозой гэшүүдэй урда, фермэ, гүүртэ, отарануудаар ябажа, 260 лекци жэл соо уншаһан байна. Багшанар С. Д. Сотникова, Б. Ж. Бирбаев гэгшэдэй лекцинүүдые колхознигууд ехэтэ һонирхон шагнадаг юм. Буряад литература тухай, тэрэнэй ахамад зохёолшон Хоца Намсараевай зохёолнуудай удха шанар тухай һонин лекцинүүдые уншаа. Иимэ үльгэр жэшээнүүдые олоор дурдажа боломоор.

Аймаг дотор лекторнүүдэй 24 бүлэг хүдэлжэ байдаг юм. Эдэнэр улад зоной дунда лекци уншажа, парти, правительствын хараа шугам ажалшадта тайлбарилжа үгэдэг, коммунизмын үзэл суртал нэбтэрүүлдэг, партиин ээлжээтэ съездые ажалай амжалтаар угтахынь түлөө олониитые зоригжуулдаг юм.

Мүнөөнэй эрхэ байдалда лекторэй уялга, харюусалга улам ехэ, улам орёо боложо байна. Эрдэм, техникын хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһан үе сагта лекторнүүдһээ хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ эрилтэ табигдана. Энээндэ хүрэмэ байхын тулада лектор ехэ юумэ мэдэхэ, уран хурсаар хөөрэжэ шадаха ёһотой. Тиимэһээ «Знание» бүлгэмэй аймагтахи отделени лекторнүүдтэ али болохо туһаламжа үзүүлхэ хэмжээ абадаг гээшэ. Бүхыдөө 339 лекторнүүднай лекци ханхинаса уншадаг болоһой гэжэ оролдогдоно. Энэ зорилгоор байд гээд үнгэргэгдэдэг семинарнуудые һайнаар, хүндэ ехэ туһатай байхаар бэлдэхэ гэжэ эрмэлзэнэбди. Лекцинүүдые бодото байдалтай холбохо, аймагай, ажахын шиидхэжэ байһан зорилгонуудтай холбоотойгоор уншуулха, лекторэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ хэмжээн абтадаг юм.

Хэды олон һайн лекцинүүдэй хажуугаар удхаараа һула, шадабаряараа мохоо молхи, түлюурхануудлекцинүүд дайралдаһаар, зарим лекторнүүд уялгаяа үшөөл мууса дүүргэнэ гэжэ мэдэрхэ ёһотойбди. Эдээниие усадхаха, лекционно пропагандые улам шангадхаха зорилготой хүдэлжэ байнабди гэжэ һүүлдэ хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

Я. ЖЕРБАЕВ,
«Знание» бүлгэмэй Түнхэнэй аймагтахи организациин харюусалгата секретарь.

Орлигой дунда һургуулиин һурагшад түрэл байгаалияа шэнжэлжэ ябахадаа һонирхолтой зүйлнүүдые һургуулидаа суглуулжа асардаг юм. Һургуулиин географиин багша А. З. Матвеев аха классуудай һурагшадые дахуулжа, холын аяншалгада гарадаг заншалтай. Тэдэнэр Бороголой графит болон бусад хэбтэшэнүүдые хараа, һонирхоо. Энэ зураг дээрэ 8-дахи классай һурагшад нютагайнгаа баялигтай танилсажа байна.

Нүгөөдэ зураг дээрэнь үхибүүдые ажалда һургаха хэшээлэй багша В. Д. Осохеев 7-дохи «А» классай һурагшадта гар хюрөөгөөр яагаад модо тайраа һаа зохисотойб, бэлэн байхаб гэжэ заабарнлна, харуулна.

Д. ДУГАРОВАЙ фото.

ШАХТЁРНУУДАЙ ГОРОДТО

НОМ СУДАР ТАРААГШАД

Гусиноозерскын городской библиотекын коллектив эбтэй эетэйгээр, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. Библиотекые даагша Т. Д. Миткинова зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхадаа шадамар бэрхэ, элдэб онол арганууды хэрэглэдэг байха юм. Һаяхан тэрэ аман үгын журнал эмхидхэжэ гаргаа. Блогой уран хурса шүлэгүүд, Бетховеной һүр жабхаланта хүгжэм тус журналайнь гол темэ боложо үгөө. Аман үгын журналнуудые гансашье библиотекэ соогоо эмхидхэдэг бэшэ, мүн коллективтэйгээ сугтаа Тамара Дамбиевна ажалай резервнүүдэй һургуулида, барилгашадай клубта ошожо, иимэ журнал гаргаа.

Тус библиотекын уншалгын зал соо хүн зон хододоо дүүрэн байдаг. Мүн хүдөөгэй библиотекарьнүүд эндэ ерэжэ, ажал хүдэлмэритэйнь танилсадаг, дүй дүршэлыень халан абадаг байха юм. Уншалгын зал соо ороходо, хододоо ариг сэбэр, гурим журамтай байдаг. Энэ залые даагша В. Г. Киргизова айлшадые хүндэтэйгөөр угтадаг.

Дүй дүршэлөөр баян, үнинэй библиотекарь Ирина Ивановна Думнова олохон жэлэй туршада эндэ хүдэлнэ. Тэрэ номуудта угаа дуратай хүн юм.

— Шэнэ ямар һонин зохёол бии гээшэб?—гээд уншагшын тэрээндэ ходо хандахада:

— «Знамя» журналда гараһан Симоновэй «Дүрбэдэхи зун» гэһэн зохёол ехэ һонирхомоор даа. Мүн «Байгал» журналдамнайшье һони һонин зохёолнууд гараа,—гээд тэрэ зууршалдаг.

Тус библиотекын коллектив багаханшье һаа, зоной дунда ном суртал тарааха хүдэлмэри һонирхолтойгоор, өдэбхи үүсхэлтэйгээр ябуулна.

Е. ГЕРАСИМОВА.

ДУРАН СООГОО АБАМААР

Һүүлэй хоёр жэлэй үедэ Гусиноозерск хотын ажалшадые үбэл дунда овощ, фруктаар гайхуулхань бэрхэтэй болошонхой. Юундэб гэхэдэ, Гусиноозерскын шахтоуправлениин хүдэлмэришэдые хангадаг таһагай хүдэлмэрилэгшэд эртэнһээ һаналаа табижа, хүйтэнэй хаһын үнгэртэр бардам хүрэхэ ногоон эдеэ асаржа, һайнаар хадагалһан байгаа бшуу. Тиимэһээ һайн шанартай овощ ба фрукт ажалшадай стол дээрэһээ хэзээдэшье таһардаггүй.

«Овощ ба фрукт» гэһэн гаршагтай тусхай магазин Карл Марксын нэрэмжэтэ үйлсэдэ һаяхан нээгдэжэ, худалдан абагшадта бүришье аятай зохид болобо. Эндэнь элдэб янзын варени, дабһалһан, хатааһан эдеэн магазин орогшодой дура буляадаг. Витаминаар элбэг эдеэ тус магазинһаа дуран соогоо хэзээдэшье абажа болохоор юм.

Л. СЛЮНКИНА.

МОСКВАТАЙ ТАНИЛСУУЛНА

«Шахтер» гэжэ культурын байшангай нэгэ зал соо шэнэ фотовыставкэ нээгдэбэ. Выставкые эмхидхэһэн эдир фотографууд тэрэнээ «Москва—манай Эхэ ороной ниислэл хото» гэжэ нэрлээ. Тус байшангай үхибүүдэй секторэй фотокинооператорнуудай кружогой гэшүүд Люда Потапова, Толя Кузнецов, Леня Максимов, Соня Ашарапова гэгшэд үбэлэй амаралтын үедэ Эхэ оронойнгоо ниислэл Москвагаар аяншалжа ерэхэ хуби заяатай байшоо. Бусажа ерэхэдээ хараһан, үзэһэнөө хөөрэһэн фотовыставкэ тэдэнэр нээбэ ха юм.

Москва эртэ урдын городшье һаа, хэтэдээ залуу, хэтэдээ мүнхэ байхал гэжэ фото-буулгагшад харагшадта ойлгуулжа шадаа.

Эгээл иимэ выставкэ эдир фотографууд Пионернүүдэйнгээ байшан соо эмхидхээ. Тэдэнэр «Москва соогуур» гэһэн кинофильмынгээ монтажые мүнөө дууһажа байна. Иигэжэ үбэлэйнгөө амаралтые ашагтайгаар үнгэргэһэн эдир фотографууд нүүрһэшэдээ Москва хотын һонинтой танилсуулжа, выставкэ харагшадай зүгһөө һайшаал, магтаалда хүртэбэ.

Л. МИХАЙЛОВА.

АГНУУРИДА ДҮРШЭЛ ХЭРЭГТЭЙ

Бэшүүрэй аймагай ангуушад эдэ үдэрнүүдтэ хүбшэһөө баян олзотой бусана. Өөрынгөө һайн дураар агнуурида гараһан Петров агнуурһаа 580 түхэригэй ангай арһа атаржа тушааба. Хэдэн жэлэй туршада агнуурида гарадаг Петров ехэнхи ангуудаа занга, хапхаан табижа баридаг дээрэһээнь, тушааһан арһаниинь хододоо эрхим, һайн шанартай байдаг юм.

Мүн ангуушад Фомин, аха дүү Иван, Геннадий Перелыгинтан, Ефимов, Митропольский болон бусад агнууриингаа түсэбые 150—170 процент хүрэтэр дүүргэһэн байна. Агнуурида ябажа байһан эдэнэр дүршэлтэй дээрэһээ һайн шанартай арһа тушаажа, ангай арһа тушаажа абадаг пунктын хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө һайшаал, магтаалда хүртэнэ.

Г. АШИРОВ.

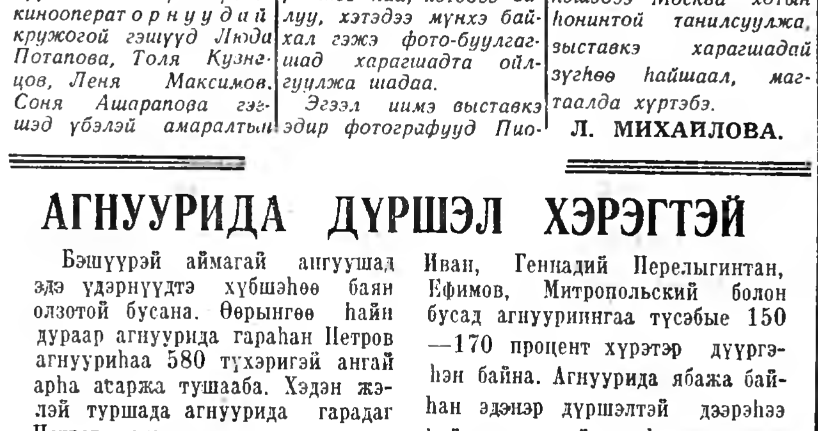

МОСКВА. **Ленфильм киностудии «Любовь Яровая» гэжэ үргэн формадтай, үнгэтэ фильм экранда гаргахань. Режиссерынь—В. Фетин, сценариинь А. Витоля бэшээ, главна операторынь—Е. Шапиро. Совет драматургиин алтан жасада ороһон К. Треневой зүжэгөөр табигдаһан энэ фильм ехэ һонирхомоор.**

ТАСС-ай фотохронико.

БУЛАД ХАМБЫ

ШЭНЭ КИНО

Балтиин далайда алба хэһэн гурбан морягууд — Зворыкин, Рузаев, Кныш тэгшэд үелдэг, ханилдаг байһан юм. Залуугайнгаа охин дунда ябаһан эдэ гурбан хүн революциин хэрэгтэ үнэн зүрхэнһөө этигэдэг, сугтаа ябажа, гал уһан соогуур гараһан гэхэдэ алдуу болохогүй. Кремль абалгын тулалдаанда хабаадалсаа.

Алексей Зворыкин сэбэр һайхан гэгшын Саня басага һамган болгожо абаба. Кныш гэдэг нүхэрынь тэрэ басагандань дурлаба юм. Атаа мэеэн, жүтөөн... Хэршье дүтын нүхэр һаань, Кныш атаа жүтөөнэйнгөө хоро шара ходо гаргахала һанаха юм.

Партиин Московско комитедэй түлөөлэгшэ болоһон үнинэйнь нүхэр Рузаев Зворыкиниие автомобильна мастерскойнуудта эльгээбэ. Фронтдо хэрэгтэй болохо броневигүүдые заһабарилха зорилго табигданхай. Балтиин далайн матрос Зворыкинай намтар эндэһээ эхилнэ.

Ганса гансаар шүрэбүүдые суглуулжа, хүдэлмэришэдэй заһабарилһан дүрбэн броневик мастерскойһоо гаража ерэбэ. «Деникин үхэжэ хосорог лэ!» гэжэ тэдээндэ бэшээтэй. Хүдэлмэришэд—һайн дуратаниие Рузаев толгойлонхой. Энэ заводой директор болобош гэжэ мандат барюулаад, нүхэрынь фронт ошоо.

Автомобильна шэнэ заводой барилга эхилбэ. Барилгын талмай. Бүгэдэ ниитын габшагай ажал. Үдэр һүнигүй хүдэлһэнэй һүүлээр заводой хашаа сооһоо түрүүшын совет автомобиль гаража ерэбэ. Бухы зон ехээр хүхилдэнэ.

Шэнэ булад хүлэгүүдэй туршалга хэхэ нилээдгүй шанга ажал урда тээнь байба.

Түрүүшын совет автомобильнуудые гадаадын гүрэнүүдэй машинануудтай хамта туршалга хэхэ саг орожо ерэбэ. Холын аяншалгада гаралган. Французууд, англичанууд, италиинхид эндэ бии. Заводой хажууһаа олон мянган хүн энэ ута аяншалгада нүхэдөө үдэшэбэ. Россин, Дунда Азиин сүл ехэ элһэтэ тала дайда, хада уула, гол мүрэнүүд эдэнэрэй урда байба. Булад хүлэгүүдэй хамбы эдээчиие гаталжа гараха ёһотой. Түрүүшын совет автомобильнуудые гадаадын машинануудтай зэргэшүүлэн туршаха гэһэн айхабтар харюусалгатай зорилго табигдаһан байгаа. Хэдэн гүрэнэй булад хүлэгүүдэй туршалгатай хамта тэдэнэрэй эзэдэй хатуужал бухы талаһаа шалгалсагдаа бшуу.

Уһагүй сүл тала. Халуун, элһэн бордоһон. Булад хамбы урагшаал дабшаһаар.

Италиин команда түрүүн эжэлһээ таһаржа үлэбэ.

Элһэн барханuудай дунда хазаар моритой дайсад (басмачууд) гэнтэ добтолбо. Нүхэд морягууд сугтаа дайлалдана. Энээндэ Рузаев баатарай үхэлөөр унаба.

Хамбы харгыгаа үргэлжэлүүлбэ. Машинанууд үсөөржэл байна. Кара-Кумай элһэн. Наранай элшэ улам шангадана. Гашуун хүлһэн нюдэ хордохооно...

Һүүлэй һүүлдэ хоёр машина үлэнхэй, нэгэниинь нэгэеэ шэрэһэн, һанги набта һүрэнхэй юумэд город орожо ерэбэ. Иигэжэ шүрэб болтынуудыень һольхиижо һуладаһаншье һаа, совет автомобиль амиды мэндэ, дорюун шэгээрээ форд гэжэ машина хойноо шагтагалжа шэрэһэн фиништэ орожо ерэбэ бшуу. Совет автомобиль шэрүүн хатуу шалгалта тон эрхимээр гаража шадаа. Тэрээнтэй хамта совет хүнэй хатуужал шалгагдаа.

Хуа тооһон болошоһон, һахал һамбайгаа ургашаһан, нилээдгүй зүдэрһэн хүн энэ автомобилиин кабина сооһоо гаража, машинаяа тэбэришэнэ. Энэмнай Алексей Зворыкин—түрүүшын автомобильна заводой директор.

«Мосфильм» гэжэ киностудиин табиһан «Директор» гэжэ һонирхолтой кино городой кинотеатрнуудта һаядаа гаража эхилхэнь.

Д. ДУРОВА.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

ОРШОН БАЙДАЛЫЕ ШАХАРДУУ ШАНГА БОЛГОНО

Канцлер Брандт январиин 28-да бундестагта үгэ хэлэлгые нээхэдээ, ороной байдал тухай жэл бүриин хандалга бэшэг тухай тогтоһон байна. «Европодохи шахардуу шанга байдалые һуларуулга» Баруун Германида ехэ удха шанартай байха һэн гээд тэрэ бэшэг соогоо онсолон тэмдэглээ. Тиихэдээ Советскэ Союзтай, Польшотой ФРГ-гэй договорые эсэслэн баталалгые («шахардуу шанга байдал һуларуулгада» ехэ туһа нэмэри лаб боложо үгэхэ байгаа) Баруун Берлин тушаа хэлсээ хэлгэтэй холбохые урда мэтэ һэдэһэн байха юм. Гэбэшье энэ город тухай асуудал шиидхэлгэ тэндэ эмхидхэгдэдэг түбэт таталга ба харата ябуулгануудые эмхидхэлгэһээ уламжалан бэрхэтэй болодог гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Өөһэдынгөө «албанай хэрэг» дүүргэхын тулада Баруун Германиин тус тус ажал ябуулагшадай, мүн бүхэли организацинуудай тэндэ хуули бусаар ошолго иимэ харата зорилгоор хэгдэдэг байна бшуу. ФРГ-дэ хэзээдэшье хамаатай байгаагүй, хамаатай болохошьегүй тус городой хэрэгүүдтэ элитээр хамааралсалга хадаа Баруун Берлин тухай асуудал гуримшуулгада туһа нэмэри оруулха хүсэлэнтэй байһан тухайгаа боннско правительствын үгэдэг найдуулгада огто тааралданагүй.

Баруун Берлин тушаа политическэ талаар хуули бусын ябуулгануудые ФРГ-гэй эдэбхитэй болгожо байһанда дэлхэйн олониитын анхаралые Советскэ Союз ба Германиин Демократическа Республика 1970 оной эсэстэ хандуулаа һэн. Теэд энэ уридшалан һануулга хэрэгсээгдээгүй. Тэрэниие ямар баримта элп тодоор гэршэлжэ үгэнэб гэхэдэ, Баруун Германиин ландтагуудтахи (газар нютагуудай парламетнууд) СВДП партиин фракциин түлөөлэгшэдэй конференци ФРГ-гэй правительствын гэшүүд Геншер болон Эртлиин хабаадалгатайгаар январиин 28—30-да Баруун Берлиндэ болоһон байна. «Өөрынгөө албанай хэрэг дүүргэхын» тулада ФРГ-гэй президент Хейнеманэй январиин 27-до Баруун Берлин ерэһэн тухай һануулжа болоно.

Баруун Берлинэй гуримда халдан ороһон һүүлшын ябуулгануудтай дашарамдуулан, ФРГ-гэй МИД-эй хэһэн мэдүүлгэ соо нигэжэ хэлэгдэнэ. Уласхоорондын ёһо гуримда харшаар тус городто ФРГ-гэй хэдэг ябуулганууд шахардуу шанга байдал һуларуулха һэдэлгэнүүдтэ имагтал һаад ушаруулжа шадаха байна. Баруун Берлин тушаа үгээ ойлголсожо яһала шадахаар гэжэ Советскэ Союз, ГДР болон бусад социалис оронууд нэгэтэ бэшэ онсолон тэмдэглэһэн байха юм. Баруун Берлиндэ хуули бусаар аяншалжа ерэлгэнүүд бэшэ, харин нигэжэ үгээ ойлголсолго Европын түбтэхи шахардуу байдал һуларуулгада, тэрэшэлэн Баруун Берлинэй хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэнүүдтэ, ГДР-эй хуулита бүрин эрхэдэ тааралдаха байна.

ЭНЭДХЭГ АРАД ЗҮБ ЗАМААР ДАБШАНА

Ехэ һайндэрые — республикын тогтоһон тухай соносхогдоһон үдэрые энэдхэг арад январиин 26-да тэмдэглээ. Энэ орон 21 жэлдэ шэнэ замаар ябажа хүгжэхэдөө бэеэ даанхай байдалаа бэхижүүлгэдэ, экономикоёо хүгжөөлгэдэ ехэ амжалтануудые туйлаа.

Премьер-министр Индира Гандиин үүсхэлээр 1969 оной июльдэ 14 томо банк гүрэнэй мэдэлдэ абтаһан байгаа. Энэ ушар хүдөө ажахые, промышленностиие болон экономикын бусад секторнүүдые мүнгэ зөөреэр хангаха үргэн хараа зам нээжэ үгөө гээд Индиин бүхы ханинар ехээр һаналаа ханан тэмдэглэһэн байгаа. Тэрэ гэһэнһээ хойшо жэл хахадай үнгэрөөд байхада, хэмжээнэй зүбөөр абтаһаниинь, хала байһаниинь эли боложо... Нютагай монополинуудта ... томо банкнуудые гүрэнэй ... абаха, урдын княжествануудай хилогшодой булюу байдалые ... пенсиие хаһаха, газаргүй таря... та газарай участок үгэхэ зори... Индира Гандиин правитель... баримталдаг хараа шугамһаа ... жалан. Индиин хархис хүсэ... дурагүйлхэдэг болоо.

Индидэ парламентын һунга... мартын 1-һээ 9 хүрэтэр болохо ... правительстватай тулалдан тэ... гэжэ хархис хүсэнүүд һанааш... байнхай. Энэ һунгалтын удха ... тухай хэлэхэдээ, Индира Ганди... хан иигэжэ мэдүүлээ: «Би... бэеэ даанхай байдалтай болоһон ... һаа хойшо манай түүхэдэхи ... лалтын шатада анха түрүүн га... байнабди, саашадаа ямар за... дабшаха тухайгаа Индиин ... шиидхэхэ ёһотой».

Социально-экономическа дэб... тын ба олониитэ ажалшадай аша... һада тааруу үндэһэн ехэ шэнэ... гэнүүдые хэхэ замаар са... дабшахаар энэдхэг арад хүсэ... дэнги байна. Энээн тухай юун ... гэршэлжэ үгэнэб гэхэдэ, үнг... недели соо Уттар Прадеш штат... мэлтэ һунгалтын болоходо, бар... үзэл баримталдаг хүсэнүүд ... ехээр урагшагүйдөө. Индиин На... нальна контресс гэжэ зонхилхы ... тиин кандидат Р. Дlivеди шта... главна министр Т. И. Сингх гэ... буляа. Тэрэниие баруунай үзэ... римталдаг бүхы оппозиционно ... тинууд дэмжэдэг байһан юм. ... зөөреэр тон ехээр дэмжэглэһэн ... бошье, Сингх Индира Гандиин ... тиин түлөөлэгшэдтэ орходоо ... дахин үсөөн дуу абаа гэжэ ... дые тоололго харуулһан байна.

Г. ШИШКИН. (ТАСС).

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

ХИЛЫН ГААНАҺАА

Р. Раогой мэдүүлгэ

ДЕЛИ. (ТАСС). Орон дотор парламентын һунгалтын болоходо, демократиие хамгаалха, Индидэхи хархис хүсэнүүдтэй тэмсэхэ уряатайгаар Индиин Коммунис парти ябуулга хэхэ гээд КПИ-гэй Национальна Соведэй генеральна секретарь Раджешвар Рао мэдүүлээ.

Ороной бүхы демократическа ба түрүү хүсэнүүдтэй холбоо байгуулхаар коммунистнууд бэлэн, тэдэнтэй нягтаар жагсан эмхидхэхын, нэгэдэлтэй байхын тулада эгээн лэ ехээр хүсэлэл оролдолгоёо гаргаха гээд Р. Рао онсолон тэмдэглээ.

АДН агентствын мэдээсэл

БЕРЛИН. (ТАСС). ГДР-эй далайн хилые Баруун Германиин дүтын замда ябадаг судна дабаа гээд АДН агентство мэдээсэнэ. ГДР-тэ хамаатай уһа руу январиин 28-да ороһон ФРГ-гэй судна бүгэдэндэ мэдэрэгдэһэн дохёонуудые хэрэгсээгээгүй, ГДР-эй хилын харуулай сэрэгүүд ГДР-эй далайн хилые хамгаалха шухала хэмжээнүүдые абаа. Хилые дабаһан судна ГДР-тэ хамаатай уһанһаа намнан гаргагдаһан байна.

„Аполлон-14"

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). «Аполлон-14» гэжэ замбуулинай онгосо февралиин 1-дэ Москвагай сагаар 00 час 03 минутада Кеннедиин нэрэмжэтэ хушуудахи ниидэлгын талмай дээрэһээ табигдаба. Гурбан космонавт: А. Шепард, С. Руса, Э. Митчелл гэгшэд онгосо дээрэ һуужа гараа. Һарын нюруу дээрэ хоёр космонавтые буулгаха гээшэ ниидэлгын зорилгонь болоно.

«Аполлон-14» газарые тойрон дабшаха замда гаргагдаа. Саашадаа онгосо һара тээшэ ниидэхэ замда дамжан гараха байна.

Баруун Германиин бундестагта

БОНН. (ТАСС). Баруун Германиин бундестагта политическэ асуудалнуудаар үгэ хэлэлгэ хоёр үдэрэй турша соо үргэлжэлөөд, январиин 29-дэ дүүрээ. ХДС/ХСС гэжэ оппозиционно партиин түлөөлэгшэд ФРГ-гэй коалиционно правительствын политическэ хараа шугамые, илангаяа Советскэ Союзтай, Польшотой договорнуудые баталалгые шангаар шүүмжэлээ. Бундестагта эдэ документнүүдые эсэслэн баталалгые һаатуулха зорилгоор тэдэнэр элдэб баримталалгануудые һанаанһаа абажа дурдаһан байна.

ХДС-һээ депутат В. Маркс социалис оронууд тушаа правительствын бэелүүлдэг политикые «аюултай» гэжэ нэрлээ, 1938 оной Мюнхенскэ договорые анханһаа хойшо бодото хүсэтэй байгаагүй гэжэ мэдэрэлгые буруушаагаа.

Нёдондо жэлдэ «ехэ урагшагүйдэлгэ болоо, ямаршье юумэн туйлагдаагүй» гэһэн хэбэртэйгээр урдын канцлер Кизингер лаблан хэлээ. Тэрэ хадаа социалис оронуудтай ...гэй харилсаа заһаруулгые ехээр буруушаагшадай нэгэн юм.

Өөрынгөө правительствын ... тикада оппозициин хандан ... канцлер Б. Брандт үгэ хэлэл... дые согсолходоо, буруушааһан ... на. ХДС/ХСС-эй эрилтэнүүдые ... шөөхэ болоо гээшэ һаа. шахар... шанга байдал һуларуулха, ГДР-... харилсаагаа һайжаруулха арга ... ломжые бага болгохо байгаа... тэрэ хэлээ.

СССР болон Польшотой ФРГ-... баталһан договорнуудай ехэ ... шанартай байһые гадаадын хэрэ... дэй министр Шеель мүн лэ зай... байна. Социалис гүрэнүүдтэй ... ворнуудые баталхадаа, ФРГ-гэй ... вительство Европын арадуудта ... тал уршаг ядарал тохёолдууд... хуушанайнгаа политикые зорь... орхиһон байна гээд тэрэ хэлээ.

«Коалиционно партинуудай тү... лэгшэд правительствын полити... дэмжэһэн үгэнүүдые хэлээ.

Ээрхэг түримхэй ябуулга үргэд хэхэ хараа шэглэл

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Ээрхэг түримхэй ябуулгые үргэдхэхэ хараа шэглэлээ США үргэлжүүлхэ, мүн Индохитадай ямаршье райондо «өөрынгөө агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдые ямаршье хизаарлалтагүйгөөр хэрэглэхэ» һанаатай гээд гүрэнэй секретарь У. Роджерс пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ лаблаа.

Камбоджо болон Лаосто дайнай ябуулганууд үргэдхэгдэнэ гэжэ Роджерс мэдэрһэн байна. «Лаос ба Камбоджодо мүнөө сэрэгэй ябуулганууд эгээн лэ эдэбхитэйгээр хэгдэжэ байна» гээд тэрэ хэлээ. Лаосой урда талын районуудта американ бомбардировщигууд саашадаашье сохилтонуудые хэхэ гээд гүрэнэй секретарь мэдүүлээ. Лаосто Сайгоной туһамаршадай сэрэгүүдэй добтолон оролгые агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдээр США дэмжэжэ магад гээд тэрэ хэлэһэн байха юм.

Индохитадта дайн сэрэгэй гуламтануудай үргэдхэгдэжэ, Камбоджо болон Лаосто американ агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй ябуулгануудай шангадхагдажа байһые Урда Вьетнамдахи «американ солдадуудай ами наһые аюулгүй болгохо» эрмэлзэлгэнүүдээр зүбтүүлхэ гэжэ Роджерс оролдоо. Мүн лэ иимэ шалтаг баряад Холбоото Штадууд нёдондо жэлдэ Камбоджодо зэбсэг... хүсөөр добтолжо ороһониинь мэ... жэ.

Вьетнамай Демократическа Ре... публикые занаһан үгэнүүдые гү... нэй секретарь мүн лэ хэлэһэн ба... ДРВ-гэй газарта бомбардировоч... авиациин добтолгонуудые Холбоо... Штадууд саашадаа хэхые һана... шална гү гэһэн асуудалда тиихэ ... һэн харюу Роджерс үгэһэн ба... бшуу. Өөрынгөө агаарай хүсэн... дые хэрэглэхэ талаар американ пр... вительствада юридическэ ямар... хизаарлалтанууд хэгдэжэ шада... хагүй гээд тэрэ хэлээ.

Дайн байлдаае вьетнамжуул... политикые Вьетнамда Холбоото Ш... дууд үргэлжэлүүлхэ гээд Родж... мэдүүлээ. Азиадуудта эсэргүү... США-гай аша туһа харан, азиа... дай дайлалдахыень баадхахын ту... да американ империалист... иимэ арга хэрэглэхые оролдоно.

Зүүн-Урда Азидахи дайн байл... болюулхые США-гай правитель... эрмэлзэдэг байһан тухай Вашин... ной тусхайтаар хэдэг найдуулган... дай билдагуу шэнжэтэй байһы... Роджерсын хэһэн үһэрюу мэдүүл... нүүд бүхы дэлхэй дээрэ үшөө да... харуулжа үгэбэ.

КНР-эй ПРОВИНЦИНУУДТА ШЭНЭ КОМИТЕДҮҮД БИИ БОЛГОГДОБО

«Партиин провинциальна съезднүүд» гэжэ нэрэтэй суглаанууд КНР-тэ үнгэргэгдэжэ эхилбэ. Хунань, Гуандун, Цзянсу, Цзянси, Аньхуэй ба Ляопин гэжэ зургаан провинцида, түбһөө мэдэлтэй гурбан городуудай нэгэндэнь—Шанхайда тиимэ съезднүүд боложо дүүрэбэ. Провинциальна 6 шэнэ комитет, мүн Шанхайн шэнэ комитет байгуулагдаба. Тэдэ комитедүүдые байгуулга—«гуримшуулгын хүдэлөөн» гэжэ нэрэтэйгээр мүнөө үедэ КНР-тэ бэелүүлэгдэжэ байгаа хэмжээ ябуулгануудай шухала шатань гээд Хитадай хэблэл тэмдэглэнэ.

«Соёлой революци» гэдэгэй ябажа байхадань, һунгагдамал партийна органуудай Хитад орон соо бута сохигдоһониинь, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй олонхидонь «ревизионистнууд», «контрреволюционернүүд» гэжэ нэрэ зүүлгэгдэһэниинь мэдээжэ. Тэрээнэйнгээ һүүлээр хитад хүтэлбэрилэгшэд хуушан партийна органуудай оронд Мао Цзэ-дунай тала баригшадһаа бүридэнги шэнэ зургаануудые бии болгохоёо һэдэһэн байгаа. КПК-гай ЦК-гай 1968 оной декабриин пленум дээрэ тунхаглагдаһан «гуримшуулгын хүдэлөөн» гэһэн лозунг доро тиимэ һэдэлгэ хэгдэдэг юм.

Хитадай хэблэлэй мэдээсэлнүүд дээрэһээ бодожо үзэхэдэ, урдань демократическа централизмын гуримаар зарлагдадаг байһан партийна конференцинүүдһээ мүнөөнэй «провинциальна съезднүүд» илгаатай байха юм. Теэд демократическа централизм гээшэнь КПК-гай 9-дэхи съезд дээрэ абтаһан шэнэ уставаар бодото дээрээ үгы хэгдэнхэй. Уездүүдэй партийна съезднүүд, городуудай партийна суглаанууд ба конференцинүүд, эхин эмхинүүдэй суглаанууд провинциальна съездын урда тээ урид мэтэ үнгэргэгдэнэгүй. Теэд эхин эмхинүүд зарим газарта мүнөө хүрэтэр бии болгогдоогүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Провинциальна съезднүүдэй делегадууд һунгагдадаггүй, харин дээрэһээ томилогдодог гэжэ хэблэлэй мэдээсэлнүүд дээрэһээ ойлгомоор.

Провинцинуудай урданай партийна комитедүүд «соёлой революциин» үедэ тараагдаһан байгаа. Тиимэһээ съезднүүдэй делегадуудай урда партийна комитедүүдэй тоосоон хэгдэнэгүй, харин провинцинуудай захиргаанай дээрэһээ томилогдоһон зургаануудай, «ревкомууд» гэдэгэй хүтэлбэрлэгшэдэй тоосоон хэгдэнэ. Теэд тэдэ «ревкомуудынь» гүрэнэй һунгагдамал засагай органуудай орондо бии болгогдоһониинь мэдээжэ. Тоосоонууд доторнь «соёлой революциин» дүнгүүд тухай имагтал хэлэгдэхэ зуураа, тэрэ «революцияа» «айхабтар ехэ илалта» гээд тоолоно.

«Ороной бүхы зон армиһаа һургаал абаха ёһотой» гэһэн уряа лозунг доро провинциальна съезднүүд үнгэргэгдэнэ. Сэрэгэй округуудые командалагшадай гү, али «Маогой һургаалые» номнохо талаар тэдэнэй орлогшонорой, «чжэнвэйнүүд» гэгшэдэй провинциальна партийна комитедүүдэй хүтэлбэрилэгшэдөөр эрхэ бэшэ табигдадагыень тусгаар тэмдэглэмээр. Шэнэ комитедүүдэй хоёрдохи ба гурбадахи секретарьнуудаар баһал тэрэ «чжэнвэйнүүд» һуулгагданхай. Зарим комитедүүдэй, (жэшээнь Цзянсу ба Цзянси провинцинуудай комитедүүдэй) хүтэлбэрилэгшэдэй тоодо штатска гансал хүн оронхой, бэшэнь—сэрэгэйхид.

Провинциальна шэнэ комитедүүдэй хүтэлбэрилэгшэдөөр мүнөө томилогдоһон армиин түлөөлэгшэдэй баһал тэрэ провинциингаа захиргаанай дээдэ зургаанай («ревкомуудай») хүтэлбэрилэгшэдөөр томилогдодогыень Пекиндэ байдаг журналистнууд тэмдэглэнэ. Жэшээнь, Цзянси, Цзянсу, Гуандун, Ляопин провинцинуудай парткомуудай нэгэдэхи секретарьнууд провинциальна ревкомуудай түрүүлэгшэнэрэй тушаалые баһа эзэлнэ. Хунань провинциин парткомэй нэгэдэхи секретарь провинциальна ревкомой түрүүлэгшын орлогшын тушаал эзэлнэ. Орон соохи, провинцинуудтахи партийна, сэрэгэй болон захиргаанай засагые хэндэшье мэдэлгүй, хизааргүй ехэ эрхэтэй үсөөн хүнэй гарта үгэхэ гэжэ Пекинэй засагаархидай түхеэржэ байһыень энэнь харуулна.

Эдэ комитедүүдэй хүтэлбэрилэгшэдынь болоһон хүнүүд нютаг нютагай сэрэгэй округуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командирнууд байхадаа, бэе бэетэйгээ үрдилдэгшэ али нэгэн «союз» бии болгоходо «соёлой революци» соогуур шиидхэхы үүргэ дүүргэһэн байна гээд провинцинуудай партийна комитедүүдэй байгуулагдаһан тухай Хитадай хэблэлэй мэдээсэл толилхо зуураа, Венгриин «Непсабадшаг» газетэ тэмдэглэбэ.

Хитадай хэблэлэй мэдээсэлнүүд дээрэһээ бодожо үзэхэдэ, КНР-эй бусадшье провинцинуудта тиимэ съезднүүд үнгэргэгдэхөөр һанаашалагдана хэбэртэй.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: промышленностиин, транспортын ба барилгын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөнһөө материал. «КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ» гэһэн ниитэ гаршаг доро толилогдоһон материалнууд. «Республика ажалай вахтада»—түрүү коллективүүдһээ абтаһан мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: промышленностиин, транспортын ба барилгын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөн дээрэ нүхэр К. И. Продайводагай хэһэн элидхэл. Элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ.

Гурбадахи хуудаһанда: «Иимэл хүн даа» — А. Субботиной корреспонденци. Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагай һонин. Элдэб мэдээсэлнүүд.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 12 ча... һаа «Его зовут Сухэ-Батор» гэһэн уран һайханай фильм. 13.20 минутаһаа «Латвия в калейдоскопе» гэһэн телефильм.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА. 18 часһаа үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 18.25 минутаһаа «Физкультурын багша» гэһэн кино очерк. 18.45 минутаһаа «Бурядай арадай үльгэр» гэһэн дамжуулга. 19.10 минутаһаа «Уран зураг ба манай үе саг» гэһэн дамжуулга. 19.50 минутаһаа «Модо бэлэдхэгшэдтэ зорюулагдаһан техническэ мэдээсэлэй һонин» гэһэн дамжуулга. 20.20 минутаһаа «психологиин нюдөөр» гэһэн дамжуулга. 20.4... минутаһаа телепанорама. 21.0... минутаһаа «Друзья» гэжэ фильм.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР. Н-02320. Заказ № 871.